

Benchmark middelbaar beroepsonderwijs 2017

Bouwsteen studiesucces

Sectorrapportage

Foto omslag: © Can Stock Photo / dotshock

© 2018 KBA Nijmegen

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, en evenmin in een retrieval systeem worden opgeslagen, zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van het Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt te Nijmegen.

No part of this book/publication may be reproduced in any form, by print, photo print, microfilm or any other means without written permission from the publisher.

Inhoud

1	Inleiding	5
1.1	Indicatoren voor studiesucces	5
1.2	Leeswijzer	7
2	Samenstelling van de studentenpopulatie in het mbo	8
2.1	Omvang van de sector	8
2.2	Opleidingskenmerken	9
2.3	Studentkenmerken	10
2.4	Vooropleidingscategorieën	13
3	Jaarresultaat	17
3.1	Jaarresultaat: een overall-beeld	17
3.2	Jaarresultaat en opleidingskenmerken	18
3.3	Jaarresultaat en studentkenmerken	19
3.4	Jaarresultaat en vooropleiding	20
4	Diplomaresultaat	22
5	Startersresultaat	24
6	Passende plaatsing	26
7	Kwalificatiewinst	31
8	Doorstroom mbo - hbo	34
9	Samenvatting	36
9.1	De mbo-studentenpopulatie	36
9.2	Studiesucces	37
9.3	Naar een verdere verrijking van de benchmark	38
	Bijlage 1 – Jaarresultaat 2014-2017 per mbo-instelling	39
	Bijlage 2 – Overzicht van alle scores per instelling 2017	41
	Bijlage 3 – Populatie t.b.v. indicatoren 2017	43
	Bijlage 4 – Mbo-studentenpopulatie per 1-10-2017 naar leeftijdscategorie	44

1 Inleiding

Sinds in 2004 de eerste, toen nog onvolledige, basisregistraties onderwijs (BRON) beschikbaar kwamen, is de MBO Raad gestart met het ontwikkelen van een Benchmark MBO waarin mbo-instellingen hun prestaties op het gebied van studiesucces kunnen vergelijken met die van de mbo-sector. In 2006 verscheen de eerste sectorrapportage¹ en in de daaropvolgende jaren is de benchmark MBO, bouwsteen studiesucces volgens een groeimodel verder uitgebouwd. Het primaire doel is echter vanaf de start onveranderd: het aanreiken van gegevens over studiesucces aan de hand waarvan onderwijsinstellingen kunnen zien waar zij hun prestaties kunnen verbeteren. Dit rapport is dus primair bedoeld voor onderwijsinstellingen in het mbo. De gegevens fungeren als 'spiegelinformatie' voor mbo-instellingen doordat ze laten zien hoe het mbo het als onderwijssector doet; mbo-instellingen kunnen hun eigen prestaties spiegelen door ze te vergelijken met het gemiddelde in de sector en met de scores van andere mbo-instellingen.

In deze sectorrapportage ligt het accent op het mbo als geheel. Naast deze overkoepelende sectorrapportage omvat de benchmark mbo, bouwsteen studiesucces voor de afzonderlijke mbo-instellingen nog de volgende bestanddelen: een instellingsrapport waarin instellingsspecifieke gegevens over studiesucces kunnen worden vergeleken met die van het mbo als geheel, een excel-bestand waarin de scores op de indicatoren voor studiesucces per beroepsopleiding worden weergegeven, en een interactieve portal waarin instellingen hun studiesucces kunnen vergelijken met dat van andere mbo-instellingen.

De benchmark mbo, bouwsteen studiesucces is in opdracht en onder regie van de MBO Raad uitgevoerd door KBA Nijmegen. De cijfers zijn ontleend aan ééncijferbestanden van BRON die zijn bewerkt en aangeleverd door DUO.

1.1 INDICATOREN VOOR STUDIESUCCES

Tot en met 2012 werden in de Benchmark MBO, bouwsteen studiesucces de prestaties van de mbo-instellingen uitgedrukt in jaarresultaat en diplomaresultaat.

In 2013 zijn zes aanvullende indicatoren voor studiesucces in de benchmark opgenomen, waardoor een breder en evenwichtiger beeld van de prestaties van de scholen ontstaat. Bij de start van de benchmark 2017 is besloten om ten aanzien van de indicatoren voor studiesucces aan te sluiten bij de nieuwe indicatoren die de inspectie heeft ontwikkeld: startersresultaat (gelijk aan de benchmark-indicator 'succes eerstejaars'), passende plaatsing en diploma. Om het aantal indicatoren overzichtelijk te houden, zijn de indicatoren diploma na 4 jaar, diploma nominale opleidingsduur en opstroom na diploma vervallen. Tijdens de uitvoering van de benchmark bleek dat het bestand om de nieuwe inspectie-indicatoren te berekenen niet tijdig en volledig beschikbaar was. 'Passend diploma' ontbreekt daarom in deze rapportage. 'Passende plaatsing' is wel opgenomen, zij het dat bij deze indicator de populatie in de benchmark anders is afgebakend (eerstejaars op alle opleidingsniveaus) dan door de inspectie (alleen eerstejaars op niveau 2, 3 en 4). De benchmark is 2017 om deze redenen te beschouwen als een overgangsjaar; in 2018 zullen de nieuwe inspectie-indicatoren volledig worden geïntegreerd.

Dit alles betekent dat de volgende zes indicatoren voor studiesucces in deze rapportage aan bod komen:

1. jaarresultaat;
2. diplomaresultaat;
3. startersresultaat;
4. passende plaatsing;
5. kwalificatiewinst;
6. doorstroom mbo-hbo.

1. De eerste rapportage in 2006 bevatte gegevens over studiesucces en over financiële prestatie. In de jaren daarna zijn dit twee afzonderlijke bouwstenen van de Benchmark MBO geworden.

Onderstaand worden de indicatoren kort geïntroduceerd. In de hoofdstukken 3 t/m 8 worden ze uitgebreider toegelicht en worden de prestaties van de mbo-sector aan de hand van deze indicatoren beschreven.

Alle indicatoren zijn in eerste instantie berekend op het niveau van de afzonderlijke instellingen. De scores op sectorniveau (mbo als geheel) zijn een gewogen gemiddelde van de scores op instellingsniveau.

1. Jaarresultaat

Jaarresultaat staat voor wat het mbo per jaar aan gediplomeerden realiseert. Het gaat daarbij om het totaal aantal gediplomeerden, zowel instellingsverlaters als gediplomeerden die in hun instelling verder gaan met een mbo-opleiding. In het jaarresultaat tellen alleen diploma's mee die zijn behaald in het teljaar. Het jaarresultaat wordt uitgedrukt in het percentage gediplomeerden op het totaal aantal gediplomeerden plus het aantal ongediplomeerde instellingsverlaters.

2. Diplomaresultaat

Diplomaresultaat staat voor het aandeel mbo-studenten dat het mbo met een diploma verlaat. Het diplomaresultaat wordt uitgedrukt in het percentage instellingsverlaters met een mbo-diploma op het totaal aantal instellingsverlaters. Indien een mbo-student ooit in voorgaande jaren een mbo-diploma heeft behaald wordt dit ook in beschouwing genomen. Diplomaresultaat richt zich met andere woorden op studiesucces voor mbo-verlaters gedurende hun loopbaan in het mbo.

3. Startersresultaat

Startersresultaat (voorheen succes eerstejaars) is de spiegel van uitval eerstejaars. Voor studenten die per 1 oktober van een teljaar zijn ingestroomd is de bestemming een jaar later nagegaan: zijn zij nog in opleiding bij dezelfde instelling, uitgestroomd met een diploma of uitgevallen zonder diploma? De opgetelde percentages voor 'nog in opleiding' en 'uitgestroomd met diploma' vormen samen de score voor 'startersresultaat'.

4. Passende plaatsing

Deze door de onderwijsinspectie ontwikkelde indicator geeft aan of de plaatsing van de eerstejaars op een mbo-niveau overeenkomt met wat passend wordt geacht op basis van de vooropleiding. Er zijn drie mogelijkheden: plaatsing op niveau, plaatsing boven niveau en plaatsing onder niveau. De opgetelde percentages voor 'op' en 'boven' niveau vormen samen de score voor 'passende plaatsing'. Bij de normering worden de vooropleiding in het vo,

eerder in het mbo behaalde diploma's en de leeftijd van de instromers betrokken.

5. Kwalificatiewinst

Kwalificatiewinst heeft betrekking op het verschil tussen het behaalde diplomaniveau in het mbo en het niveau van vooropleiding in het vo. De populatie voor deze indicator bestaat uit de gediplomeerde instellingsverlaters in een teljaar. De indicator wordt uitgedrukt in het percentage dat een diploma heeft behaald op minimaal het niveau dat op basis van de vooropleiding kan worden verwacht.

6. Doorstroom mbo-hbo

De doelgroep voor de indicator doorstroom mbo-hbo bestaat uit gediplomeerden op niveau 4. De indicator wordt uitgedrukt in het percentage instellingsverlaters met een diploma op niveau 4 die op 1 oktober van het volgende teljaar staan ingeschreven in het hbo.

Methodologische aspecten van de introductie van nieuwe indicatoren

Zoals aangegeven, zijn in 2013 nieuwe indicatoren voor studiesucces geïntroduceerd om een breder en evenwichtiger beeld van de prestaties van de mbo-sector te kunnen schetsen. Bij de keuze en uitwerking van de indicatoren zijn de volgende richtlijnen gehanteerd:

- er wordt een balans nagestreefd tussen indicatoren die met name focussen op het behalen van een diploma en indicatoren die andere aspecten van studiesucces centraal stellen;
- de indicatoren moeten voldoende onderscheidend van elkaar zijn, dat wil zeggen dat ze zo zijn uitgewerkt dat ze niet hetzelfde meten;
- de indicatoren zijn zo uitgewerkt dat een hogere score geïnterpreteerd kan worden als een betere prestatie. Alle indicatoren zijn uitgedrukt in een percentage (0-100%).

Deze richtlijnen brachten met zich mee dat maatwerk nodig was bij het bepalen en afbakenen van de populatie voor de indicatoren. Sommige indicatoren lenen zich bijvoorbeeld voor een cohortbenadering (bijvoorbeeld startersresultaat), bij andere vormen schoolverlaters (diplomaresultaat) of meer in het bijzonder gediplomeerde schoolverlaters (kwalificatiewinst) de meest geëigende populatie. Een gevolg van deze verschillen in populatie is dat de indicatoren niet rechtstreeks op deelnemersniveau met elkaar kunnen worden vergeleken.

Wat betreft de breedte van het palet aan indicatoren kan worden opgemerkt dat idealiter ook het extern rendement in vorm van de arbeidsmarktpositie van schoolverlaters als indicator zou worden toegevoegd. Op basis van de beschikbare databestanden is dit echter vooralsnog niet mogelijk.

De gegevens over 2017 zijn gebaseerd op de BRON-foto van november 2017 (vóór de accountantscontrole) en hebben dus de status 'voorlopig'. De populatiegegevens (studentenaantallen) over 2017 zullen in de benchmarkrapportage 2018 worden geactualiseerd. De scores op de indicatoren voor studiesucces worden sinds de benchmark 2012 niet meer jaarlijks geactualiseerd, met uitzondering van de indicator doorstroom mbo-hbo.

1.2 LEESWIJZER

Opbouw van het rapport

In dit rapport worden gegevens over deelname en studiesucces in het mbo gepresenteerd op het niveau van de mbo-sector als geheel, dat wil zeggen ongeacht de onderwijsinstelling waar studenten zijn ingeschreven. Om het mogelijk te maken gegevens op instellingsniveau te spiegelen ten opzichte van elkaar en ten opzichte van de mbo-sector als geheel zijn daarnaast in bijlage 1 en bijlage

2 voor elk van indicatoren de scores van afzonderlijke instellingen weergegeven. Meer gedetailleerde gegevens op het niveau van individuele instellingen zijn gepresenteerd in afzonderlijke instellingsspecifieke rapportages.

Hoofdstuk 2 betreft gegevens over de deelname aan het mbo. De studentenpopulatie wordt beschreven aan de hand van opleidingskenmerken (niveau, opleidingssector, leerweg) en studentkenmerken (geslacht, leeftijd, etniciteit, vooropleiding).

Hoofdstuk 3 bevat gegevens over het jaarresultaat, uitgesplitst naar opleidings- en studentkenmerken. Vanwege de beleidsrelevantie van cijfers over jaarresultaat is deze indicator het meest uitgebreid beschreven.

In de *hoofdstukken 4 t/m 8* komen de overige indicatoren aan bod:

- diplomaresultaat (hoofdstuk 4);
- succes eerstejaars (hoofdstuk 5);
- passende plaatsing (hoofdstuk 6);
- kwalificatiewinst (hoofdstuk 7);
- doorstroom mbo-hbo (hoofdstuk 8).

In *hoofdstuk 9* worden de belangrijkste bevindingen van de Benchmark 2017, bouwsteen studiesucces samengevat.

Bijlage 1 bevat een overzicht van het jaarresultaat voor afzonderlijke mbo-instellingen in 2014 t/m 2017. *Bijlage 2* bevat de scores voor alle indicatoren voor de afzonderlijke mbo-instellingen in 2017. *Bijlage 3 en Bijlage 4* bevatten achtergrondgegevens over de studentenpopulatie in het mbo.

2 Samenstelling van de studentenpopulatie in het mbo

Het mbo is een omvangrijke én complexe sector, complexer dan welke onderwijssector ook. Dat komt met name tot uitdrukking in het brede palet van opleidingsvarianten in het mbo, in combinatie met de diversiteit van de studentenpopulatie.

Mbo-opleidingen worden aangeboden door verschillende soorten instellingen: regionale opleidingscentra (roc's), agrarische opleidingscentra (aoc's) en vakinstellingen¹. Opleidingen kunnen gevolgd worden op verschillende niveaus (niveau 1 – entreeopleiding, niveau 2 – basisberoepsopleiding, niveau 3 – vakopleiding en niveau 4 – middenkader/specialistenopleiding), leerwegen (bol en bbl) en opleidingssectoren (economie, groen, techniek en zorg/welzijn).

Aan opleidingen in het mbo wordt deelgenomen door een grote diversiteit aan studenten naar persoons- en achtergrondkenmerken. In dit verband kunnen onder meer genoemd worden vooropleiding, leeftijd en etniciteit. De diversiteit in de studentenpopulatie spreidt zich over het brede palet van opleidingsvarianten. Bovendien zijn specifieke groepen studenten in bepaalde varianten geconcentreerd.

Dit hoofdstuk biedt een doorkijk in de samenstelling van de gehele studentenpopulatie in het mbo, dat wil zeggen ongeacht de onderwijsinstelling. Tevens wordt de ontwikkeling daarin over de afgelopen jaren weergegeven. Het hoofdstuk dient enerzijds voor een goed begrip van de eigenheid van het mbo als onderwijssector, en anderzijds als achtergrond bij de interpretatie van de in volgende hoofdstukken gepresenteerde cijfers over studiesucces.

2.1 OMVANG VAN DE SECTOR

Na eerdere jaren van forse groei is tussen 2011 en 2015 sprake geweest van een daling van het aantal studenten in het mbo. In 2016 was weer sprake van een lichte stijging, en dit zette zich in 2017 door. Per 1-10-2017 telde het mbo in totaal 497.216 studenten², een stijging van ongeveer 4.500 (1 procent) in vergelijking met een jaar eerder. In de volgende paragrafen wordt uiteengezet bij welke student- en opleidingscategorieën (meer of minder) sprake is van een toename.

Overzicht 2.1 laat zien dat roc's verreweg de meeste studenten bergen, gevolgd door vakinstellingen en aoc's. De overige instellingen betreffen twee doveninstellingen met een zeer gering aantal studenten. De toename van het aantal studenten in 2017 komt voor rekening van de roc's; bij aoc's daalde dit aantal (-5,6 procent) en voor het eerst sinds jaren nam ook bij vakinstellingen het aantal studenten in 2017 licht af (-1,8 procent).

1. Daarnaast worden mbo-opleidingen aangeboden door twee doveninstellingen. Deze zijn in dit rapport betrokken voor zover hier gegevens gepresenteerd worden op het niveau van de sector als geheel, niet op het niveau van afzonderlijke onderwijsinstellingen. Mbo-opleidingen die worden aangeboden door particuliere opleidingsinstellingen zijn niet in de rapportage betrokken.
2. Het aantal van 497.216 mbo-studenten in 2017 is gebaseerd op de BRON-foto van november 2017 en heeft de status 'voorlopig'. Bij de definitieve versie van dit bestand kunnen nog correcties op dit aantal plaatsvinden.

Overzicht 2.1 – Aantal studenten per soort instelling van 1-10-2014 t/m 1-10-2017

	2014	2015	2016	2017
roc's	438.642	430.750	437.936	444.786
aoc's	26.511	25.648	25.774	24.405
vakinstellingen	26.803	27.798	28.519	28.021
overige	12	12	5	4
Totaal	491.968	484.208	492.234	497.216

2.2 OPLEIDINGSKENMERKEN

Per 1-10-2017 is ruim de helft van de studenten ingeschreven in een opleiding op *niveau 4* (zie overzicht 2.2). Ruim een kwart volgt een opleiding op niveau 3 en 17 procent op niveau 2. Niveau 1 bevat met 3 procent veruit de kleinste groep.

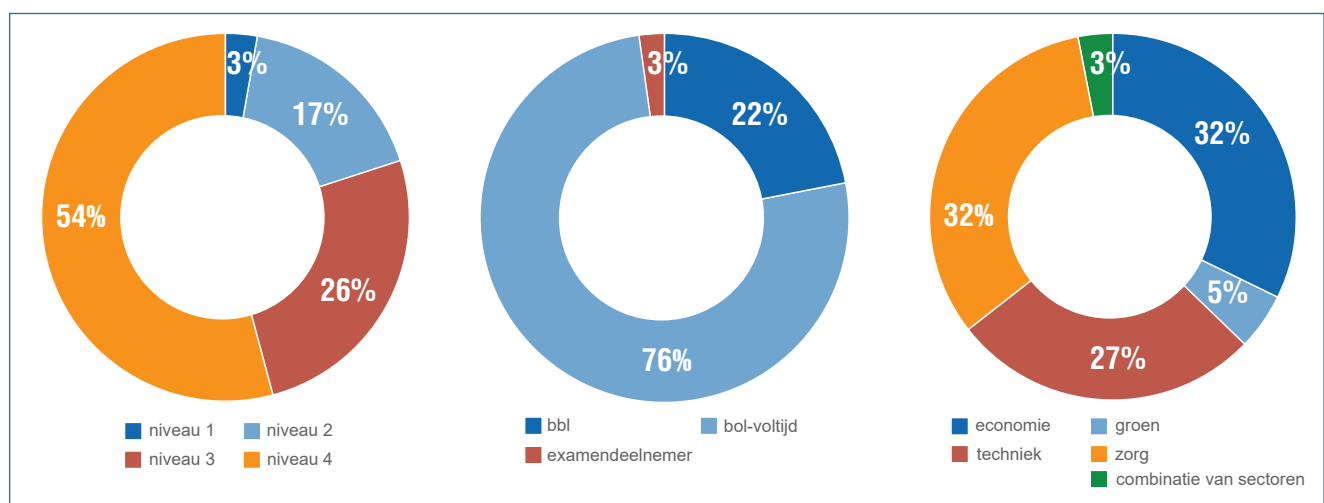
Wat *leerweg* betreft volgen de meeste studenten (76 procent) een opleiding in de bol-volttijd; daarnaast volgen relatief veel studenten (22 procent) een opleiding in de bbl. De *sectoren* economie (33 procent) en zorg en welzijn (32 procent) zijn de grootste opleidingssectoren, gevolgd door techniek (27 procent). De sector groen omvat 5 procent van de studenten.

Overzicht 2.3 presenteert de studentenpopulatie op vier meetmomenten en voor verschillende opleidingsvarianten: per niveau, leerweg en opleidingssector.

Opleidingsniveau

In de periode 2011-2015, toen het totaal aantal mbo-studenten met ongeveer 50.000 daalde, bleef het aantal studenten op niveau 4 tegen de trend in groeien. In de jaren 2016 en 2017 is dat niet anders. Het *aandeel* studenten op niveau 4 neemt elk jaar verder toe, tot 54 procent in 2017. Dit gaat vooral ten koste van het aandeel niveau 2 studenten. Overzicht 2.3 laat dit zien vanaf 2014, maar ook in de voorgaande jaren was deze tendens zichtbaar. In absolute aantallen studenten zwakt het tempo van de daling van het aantal niveau 2 studenten af; in 2017 waren er ongeveer 1.600 studenten minder in het mbo ingeschreven dan in het jaar daarvoor. Op niveau 3 schommelt het aantal studenten de laatste jaren rond de 130.000. Het aantal studenten in de entree-opleiding stijgt in 2017 voor het eerst sinds lange tijd weer iets, naar ruim 14.000. Tot en met 2015 hield de daling van het aantal studenten op niveau 1 en 2 verband met de afname van het aantal (oudere) bbl-studenten, die relatief vaak een opleiding op deze niveaus volgen. Zowel in 2016 als in 2017 kunnen de niveaus 1 en 2 nog niet profiteren van het lichte herstel van de bbl. Dit herstel van de bbl blijkt vooral ten goede te komen aan niveau 3 en 4 (niet in overzicht).

Overzicht 2.2 – Verdeling van de mbo-studentenpopulatie per 1-10-2017 naar niveau, leerweg en sector

Overzicht 2.3 – Studentenpopulatie van 1-10-2014 t/m 1-10-2017 per niveau, leerweg en opleidingssector

	2014		2015		2016		2017	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
Niveau								
niveau 1	14.496	3	13.251	3	13.191	3	14.462	3
niveau 2	99.945	20	91.107	19	87.076	18	85.418	17
niveau 3	132.218	27	130.647	27	131.111	27	130.149	26
niveau 4	245.309	50	249.203	51	260.856	53	267.187	54
Totaal (=100%)	491.968	100	484.208	100	492.234	100	497.216	100
Opleidingssector								
economie	163.205	33	162.095	33	164.479	33	162.998	33
groen	26.744	5	25.885	5	25.647	5	24.283	5
techniek	135.083	27	136.105	28	135.137	27	135.354	27
zorg en welzijn	157.738	32	151.443	31	154.930	31	159.645	32
combinatie van sectoren	9.198	2	8.680	2	12.041	2	14.936	3
Totaal (=100%)	491.968	100	484.208	100	492.234	100	497.216	100
Leerweg								
bbl	103.413	21	97.811	20	101.808	21	108.573	22
bol-deeltijd	1.066	0	235	0	25	0	3	0
bol-voltijd	376.438	77	377.859	78	381.596	78	379.840	76
examendeelnemer ¹	11.051	2	8.303	2	8.805	2	8.800	2
Totaal (=100%)	491.968	100	484.208	100	492.234	100	497.216	100

1. Dit vormt een aparte categorie, en is uiteraard in de praktijk geen 'leerweg'.

Opleidingssector

Tussen 2014 en 2017 hebben zich geen grote verschuivingen voorgedaan in de relatieve omvang van de opleidingssectoren. In absolute aantallen zien we vanaf 2016 met name in de sector zorg en welzijn een herstel van de omvang van de studentenpopulatie. Vanaf 2016 valt daarnaast het veel grotere aantal studenten in de 'combinatie van sectoren' op. Dit lijkt op het eerste gezicht ten koste te gaan van de sectoren economie en techniek. Deze verschillen blijken echter het gevolg van een andere toedeling van opleidingen naar sectoren in de gehanteerde DUO-bestanden. Een vergelijking tussen 2016 en eerdere jaren is daarom niet goed mogelijk.

Leerweg

Tijdens de economische crisis zijn de verhoudingen tussen de *leerwegen* aanzienlijk gewijzigd. Het aandeel van de bbl is tussen 2008 en 2015 afgenomen van 33 procent naar 20 procent; het aandeel van de bol steeg van 63 procent naar 78 procent. Dit is volgens verwachting: in tijden van economische teruggang en een gebrek aan leerarbeidsplaatsen neemt de instroom in de bbl af ten gunste van de bol (bol en bbl als communicerende vaten). Daarbij moet

worden aangetekend dat in die periode de groei van de bol de krimp van de bbl slechts gedeeltelijk kon compenseren. In 2015 zwakte het tempo van de daling van de bbl af en 2016 en 2017 laten een lichte toename zien. Toch gaat het herstel van de economie nog maar mondjesmaat gepaard met een groei van de bbl. In vergelijking met 2008, vóór de economische crisis, ligt het aantal bbl-studenten in 2017 ondanks de recente opleving nog zo'n 40 procent lager. Wel is het zo dat de stijging van het totale aantal mbo-studenten in 2017 uitsluitend te danken is aan de groei van de bbl-populatie; het aantal bol-studenten nam in 2017 licht af en dat is voor het eerst sinds 2008.

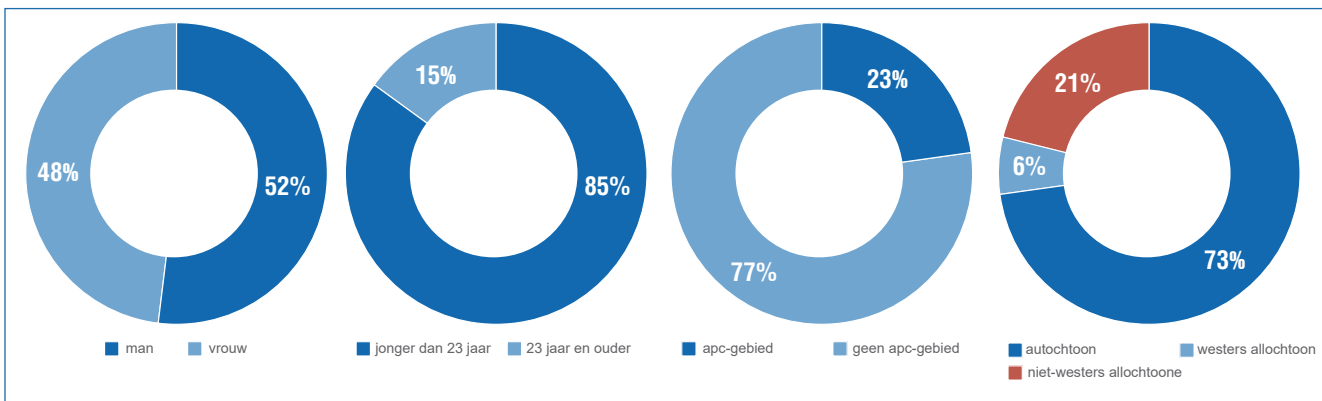
De deeltijd-bol is in 2017 zo goed als verdwenen; deze leerweg wordt sinds het schooljaar 2014/2015 niet meer bekostigd. Het aantal examendeelnemers is in 2017 ongeveer gelijk gebleven.

2.3 STUDENTKENMERKEN

In overzicht 2.4 is de verdeling van de mbo-studentenpopulatie per 1 oktober 2016 weergegeven naar geslacht, leeftijd, etniciteit en het al dan niet woonachtig zijn in een armoedeprobleemcumulatiegebied (apc-gebied³).

3. Een armoedeprobleemcumulatiegebied (apc-gebied) is een postcodegebied waarin het percentage huishoudens met een laag inkomen, het percentage huishoudens met een uitkering én het percentage niet-westerse allochtonen hoger is dan in 80 procent van alle postcodegebieden in Nederland.

Overzicht 2.4 – Verdeling van de mbo-studentenpopulatie per 1-10-2017 naar geslacht, leeftijd, etniciteit en apc-gebied

Overzicht 2.5 geeft voor de periode 2014 - 2017 de verdeling van de mbo-studentenpopulatie weer naar persoonskenmerken. Wat betreft *geslacht, etniciteit en het wonen in een apc-gebied* vinden in deze periode geen grote verschuivingen plaats⁴. Door het herstel van de bbl vanaf 2016 is ook het aantal oudere mbo-studenten (23 jaar en ouder) weer iets toegenomen. De verhouding tussen de beide leeftijdsgroepen jonger of minimaal 23 jaar is de laatste jaren stabiel.

Instream in 2014-2017

Overzicht 2.6 gaat wat gedetailleerder in op de leeftijdsverdeling, nu vanuit het perspectief van de *instroom* in de mbo-instellingen tussen 2014 en 2017. Dan blijkt dat met name de instroom van jonge studenten (jonger dan 18 jaar) is gestegen. Bij studenten vanaf 31 jaar is vanaf 2016 een licht herstel te zien, nadat de instroom in de periode 2010-2014 zeer sterk was gedaald. De instroom van studenten tussen 18 en 22 jaar is in 2016 en 2017 nog licht afgenomen.

Overzicht 2.5 – Studentenpopulatie van 1-10-2014 t/m 1-10-2017 naar geslacht, leeftijdscategorie, etnische categorie en apc-gebied

	2014		2015		2016		2017	
	aantal	%	aantal	%	Aantal	%	aantal	%
Geslacht								
man	256.922	52	253.218	52	257.572	52	260.347	52
vrouw	235.046	48	230.989	48	234.662	48	236.868	48
onbekend	0	0	1	0	0	0	1	0
Totaal (=100%)	491.968	100	484.208	100	492.234	100	497.216	100
Leeftijdscategorie								
jonger dan 23 jaar	413.772	84	412.621	85	418.954	85	421.942	85
23 jaar of ouder	78.196	16	71.587	15	73.280	15	75.274	15
Totaal (=100%)	491.968	100	484.208	100	492.234	100	497.216	100
Etnische categorie								
autochtoon	360.782	73	355.955	74	362.720	74	363.682	73
westers allochtoon	29.616	6	28.554	6	28.450	6	28.638	6
niet-westers allochtoon	100.930	21	99.233	20	100.786	20	104.606	21
onbekend	640	0	466	0	278	0	290	0
Totaal (=100%)	491.968	100	484.208	100	492.234	100	497.216	100
Apc-gebied								
apc-gebied	112.523	23	109.872	23	112.102	23	111.549	22
geen apc-gebied	379.445	77	374.336	77	380.132	77	385.667	78
Totaal (=100%)	491.968	100	484.208	100	492.234	100	497.216	100

4. De percentages voor 2016 en 2017 zijn gebaseerd op de CBS-indeling van apc-gebieden uit 2014, die van voorgaande jaren op de CBS-indeling 2013.

Overzicht 2.7 laat de ontwikkeling van de instroom in de leerwegen bol en bbl zien in de periode 2014-2017. Sinds 2015 neemt de instroom in de bbl weer licht toe. In 2017 is de instroom in de bbl sterker toegenomen (+4,8 procent) dan in de bol (+0,8 procent), waardoor het aandeel van de bbl in de instroom in 2017 iets is gestegen naar 22 procent.

Als we de gegevens uit overzicht 2.6 en overzicht 2.7 combineren, ontstaat het volgende beeld voor de periode vanaf

het herstel van de economie in 2016 (niet in overzicht opgenomen). De instroom in de bbl is bij alle leeftijdsgroepen toegenomen, maar het sterkst voor de jongeren tot 18 jaar en het minst bij de categorie 18-22 jaar. De instroom in de bol is vanaf 2016 gestegen bij de jongeren tot 18 jaar en de (getalsmatig zeer kleine) categorie vanaf 31 jaar. Bij de tussenliggende leeftijdscategorieën 18 – 30 jaar is de instroom in de bol gedaald.

Overzicht 2.6 – Instroom van 1-10-2014 t/m 1-10-2017 naar leeftijdsklasse

	2014		2015		2016		2017	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
Leeftijdsklasse								
jonger dan 18 jaar	99.317	60	101.973	62	104.783	63	106.579	63
18-22 jaar	43.478	26	40.779	25	40.155	24	39.931	24
23-30 jaar	11.294	7	10.792	7	10.523	6	10.927	6
31-40 jaar	4.380	3	4.161	3	4.573	3	5.062	3
ouder dan 40 jaar	6.599	4	6.426	4	6.705	4	6.686	4
Totaal	165.068	100	164.131	100	166.739	100	169.185	100

Overzicht 2.7 – Instroom van 1-10-2014 t/m 1-10-2017 per leerweg

	2014		2015		2016		2017	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
bbl	32.415	20	33.390	21	34.927	21	36.599	22
bol voltijd	130.631	80	129.103	79	130.131	79	131.199	78
Totale instroom¹	163.046	100	162.493	100	165.058	100	167.798	100

1. Dit is exclusief instroom van examendeelnemers

Overzicht 2.8 – Hoogste vooropleiding voortgezet onderwijs van 1-10-2014 t/m 1-10-2017

	2014		2015		2016		2017	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
Praktijkonderwijs	10.563	2	10.374	2	11.170	2	12.218	2
vmbo zonder diploma	35.883	7	32.752	7	31.996	7	32.549	7
havo/vwo zonder diploma	16.836	3	15.707	3	14.875	3	14.261	3
vmbo B met diploma	84.663	17	84.227	17	85.626	17	87.188	18
vmbo K met diploma	105.848	22	108.975	23	112.985	23	116.696	23
vmbo G met diploma	23.868	5	24.078	5	24.474	5	24.251	5
vmbo T met diploma	149.716	30	152.600	32	156.965	32	157.433	32
havo/vwo met diploma	20.322	4	20.089	4	19.266	4	18.100	4
vooropleiding vo onbekend	41.630	8	35.406	7	34.877	7	34.520	7
Totaal	491.968	100	484.208	100	492.234	100	497.216	100

2.4 VOOROPLEIDINGSCATEGORIEËN

In deze paragraaf gaan we in op de vooropleiding die de mbo-studenten in het voortgezet onderwijs hebben gevolgd. De gegevens hierover zijn ontleend aan BRON-vo en betreffen steeds de *hoogste* vooropleiding in het vo.

Overzicht 2.8 toont de verdeling van de mbo-studenten over de vooropleidingscategorieën⁵. De meeste mbo-studenten hebben een diploma van een vmbo-opleiding behaald, waarbij vmbo theoretische leerweg de grootste groep vormt; in 2017 heeft 32 procent van de studenten een vmbo-T diploma op zak. Tien procent van de studenten (7 procent vmbo en 3 procent havo/vwo) heeft geen diploma van het voortgezet onderwijs. In 2017 zijn ruim 12.000 mbo-studenten afkomstig uit het praktijkonderwijs. Net als in voorgaande jaren komt dit neer op 2 procent van het totaal mbo-studenten.

De categorie 'vooropleiding onbekend'

Van de 497.216 studenten in het mbo per 1-10-2016 is van 462.696 (93 procent) de vooropleiding bekend en van 34.520 (7 procent) niet. Deze studenten komen niet voor in de BRON-vo bestanden van de afgelopen jaren. Omdat elk jaar een nieuw BRON-vo bestand wordt toegevoegd, zal deze categorie langzaam in aantal afnemen. Dat de omvang van de categorie 'vooropleiding onbekend' sinds 2015 amper is geslonken, ligt aan het herstel van de bbl, de leerweg waarvoor vooral oudere studenten kiezen die langer geleden het vo hebben verlaten.

Uit overzicht 2.9 blijkt dat de groep studenten in de categorie 'vooropleiding vo onbekend' sterk verschilt van de overige studenten wat betreft hun *leeftijd* en wat betreft de *leerweg* die zij volgen. Mbo-studenten van wie de vooropleiding onbekend is, zijn in overgrote meerderheid 23 jaar of ouder, en zij volgen meestal de beroepsbegeleidende leerweg. Bij de overige mbo-studenten liggen de verhoudingen andersom.

Daarnaast blijkt dat de groep 'vooropleiding onbekend' naar verhouding vaak een opleiding volgt op niveau 1, 2 en 3, en minder vaak op niveau 4. Dit doet vermoeden dat het feitelijk vooropleidingsniveau van deze groep gemiddeld lager is dan voor de gehele mbo-studentenpopulatie. De opleidingssector economie is bij hen minder in trek, ten gunste van met name de sector zorg en welzijn. Onder

mbo-studenten van wie de vooropleiding onbekend is, bevinden zich naar verhouding meer allochtonen; ook wonen zij vaker in een apc-gebied.

Gelet op hun leeftijd en op de leerweg die zij in meerderheid volgen, kan er van uit worden gegaan dat de categorie 'vooropleiding onbekend' vooral bestaat uit werkenden, werkzoekenden, herintreders en/of zij-instromers die een mbo-opleiding volgen.

Overzicht 2.9 – Mbo-studenten waarvan vooropleiding bekend en onbekend, naar opleidingsvarianten en studentkenmerken per 1-10-2017

	voor- opleiding bekend	voor- opleiding niet bekend	totaal
	%	%	%
Niveau			
niveau 1	2	11	3
niveau 2	17	22	17
niveau 3	26	35	26
niveau 4	55	31	54
Leerweg			
bbl	19	64	22
bol-deeltijd	0	0	0
bol-voltime	80	33	76
examendeelnemer	2	3	2
Opleidingssector			
economie	34	16	33
groen	5	4	5
techniek	27	24	27
zorg en welzijn	31	44	32
combinatie van sectoren	2	11	3
Geslacht			
man	53	49	52
vrouw	47	51	48
Leeftijdscategorie			
jonger dan 23 jaar	90	22	85
23 jaar en ouder	10	78	15
Etnische categorie			
autochtoon	74	58	73
westers allochtoon	6	8	6
niet-westers allochtoon	20	34	21
onbekend	0	1	0
Apc-gebied			
apc-gebied	22	30	22
geen apc-gebied	78	70	78
Totaal (= 100%)	462.696	34.520	497.216

5. Met ingang van de benchmark 2016 zijn enkele veranderingen doorgevoerd in de indeling van studenten naar vooropleidingscategorie vo. Hiertoe hebben OCW/DUO, MBO Raad en Inspectie besloten om de vooropleidingscategorieën nader op elkaar af te stemmen. De belangrijkste verandering is dat de studenten die als vooropleiding het vroegere vbo hebben gevolgd (en daar een diploma hebben behaald) zijn toegevoegd aan de categorie 'vmbo-K met diploma'. Dit is gebeurd met terugwerkende kracht, dus ook voor de voorgaande jaren.

Leerwegondersteunend onderwijs

Een vo-leerling kan leerwegondersteunend onderwijs (lwoo) volgen als hij of zij extra ondersteuning nodig heeft om een diploma te halen. Dat kan in elk van de vier leerwegen van het vmbo; voor havo- of vwo-leerlingen bestaat deze mogelijkheid niet.

Van ruim 100.000 mbo-studenten is bekend dat zij in het vmbo leerwegondersteunend onderwijs hebben gevolgd. Dit is 21 procent van alle mbo-studenten per 1 oktober 2017 (zie overzicht 2.10)⁶. Zowel in absolute als in relatieve zin stijgt de omvang van de groep mbo-studenten met een lwoo vooropleiding elk jaar licht. Dit is al vanaf 2008 het geval.

Het aandeel lwoo-leerlingen loopt per vmbo-leerweg sterk uiteen, zo blijkt uit overzicht 2.11. Van de mbo-studenten met een vooropleiding vmbo basisberoepsgerichte leerweg heeft meer dan zestig procent lwoo gevolgd. Bij de gemengde en de theoretische leerweg ligt dit aandeel op 10 procent (ongediplomeerde vmbo'ers) of lager (gediplomeerde vmbo'ers). Vmbo kaderberoepsgerichte leerweg zit hier met een kwart van de studenten tussenin.

Onder ongediplomeerde vmbo'ers – vmbo-K uitgezonderd – bevinden zich naar verhouding meer lwoo-leerlingen dan onder gediplomeerde vmbo'ers.

Vooropleiding en opleidingsvarianten in het mbo

Hoe zijn mbo-studenten met een verschillende vo-vooropleiding gespreid over de verschillende opleidingsvarianten? Overzicht 2.12 laat dat zien. Het overzicht heeft betrekking op alle studenten in de mbo-instellingen in 2017, dus inclusief studenten die na het vo – in dezelfde of in een andere mbo-instelling – nog een mbo-diploma hebben behaald (doorstromers in het mbo).

Zoals te verwachten was, volgen mbo-studenten die afkomstig zijn uit het praktijkonderwijs vooral een opleiding op de lagere mbo-niveaus: 26 procent op niveau 1 en 48 procent op niveau 2. Bij de studenten op niveau 2 gaat het zowel om direct geplaatsten op dat niveau als om doorstromers vanuit de entreeopleiding. Het aandeel studenten uit het praktijkonderwijs dat een hogere mbo-opleiding volgt, neemt gestaag toe: in vergelijking met 2010 volgen studenten uit het praktijkonderwijs in 2017 vaker een opleiding op niveau 3 (+12 procent) en niveau 4 (+3 procent) en minder vaak op niveau 1 (-9 procent) (niet in overzicht opgenomen).

Ook studenten zonder vmbo-diploma volgen meestal een opleiding op niveau 1 of 2. Van de gediplomeerde vmbo'ers van de basisberoepsgerichte leerweg is ongeveer de helft in een mbo-opleiding op niveau 2 terecht gekomen,

Overzicht 2.10 – Studenten met en zonder lwoo in het vo van 1-10-2014 t/m 1-10-2017

	2014		2015		2016		2017	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
lwoo	96.123	20	97.049	20	100.919	21	103.636	21
geen lwoo	354.215	72	351.753	73	356.438	72	359.060	72
vooropleiding vo onbekend	41.630	8	35.406	7	34.877	7	34.520	7
Totaal	491.968	100	484.208	100	492.234	100	497.216	100

Overzicht 2.11 – Lwoo naar vmbo-categorie per 1-10-2017

	lwoo		geen lwoo		Totaal (=100%)
	%	%	%	%	
vmbo zonder diploma					
vmbo zonder diploma ¹	34	66			11.168
vmbo B zonder diploma	63	37			9.440
vmbo K zonder diploma	25	75			5.364
vmbo G zonder diploma	10	90			1.442
vmbo T zonder diploma	10	90			5.135
vmbo met diploma					
vmbo B met diploma	61	39			87.188
vmbo K met diploma	26	74			116.696
vmbo G met diploma	7	93			24.251
vmbo T met diploma	4	96			157.433

1. Leerlingen die het vmbo in de brugklasperiode zonder diploma hebben verlaten

6. Als we alleen kijken naar mbo-studenten met een vmbo-vooropleiding, is het aandeel lwoo groter, nl. 25 procent.

maar deze groep is ook substantieel vertegenwoordigd op niveau 3 (34 procent). Studenten met een vooropleiding vmbo-K zitten vooral op niveau 3 (43 procent) en niveau 4 (49 procent), terwijl vmbo-G'ers, vmbo-T'ers en havisten/vwo'ers merendeels (minimaal 80 procent) een mbo-opleiding op niveau 4 volgen.

Per 1 augustus 2014 is de niveau 1 opleiding omgevormd tot entreeopleiding, die alleen toegankelijk is voor studenten zonder vo-diploma. Tevens is de drempelloze instroom op niveau 2 beëindigd, hoewel mbo-instellingen op basis van een toelatingsonderzoek wel ongediplomeerden in opleidingen op niveau 2 of hoger kunnen laten instromen. Drie jaar na de invoering van deze beleidswijzigingen is gekeken naar de *instroom* van gediplomeerden en ongediplomeerden in de mbo-instellingen op niveau 1 en 2 per 1 oktober 2017 (niet in overzicht opgenomen). Dan blijkt dat⁷:

- instroom van vo-gediplomeerden in mbo-1 opleidingen nog slechts sporadisch voorkomt: 0,6 procent van de instroom op niveau 1 per 1 oktober 2017. Ter vergelijking: in 2014 bedroeg de gediplomeerde instroom in mbo-1 opleidingen 2,4% en in de voorgaande jaren lag dit percentage nog beduidend hoger (7,7% in 2008);
- Het verdwijnen van de drempelloze instroom in 2014

heeft geleid tot een aanzienlijke daling van de ongediplomeerde instroom op niveau 2: in 2014 bedroeg dit aandeel nog 7 procent, in de jaren 2008-2013 lag dit steeds op 10 à 12 procent. In 2017 is het aandeel ongediplomeerde instromers op niveau 2 weer iets toegenomen (8 procent). Mogelijk heeft dit te maken met de toelatingsonderzoeken die de mbo-instellingen de afgelopen jaren hebben georganiseerd voor kandidaten die op grond van de vooropleiding wettelijk niet toelaatbaar zijn.

Wat *leerweg* betreft komen gediplomeerde vmbo-G'ers, vmbo-T'ers en vwo'ers/havisten zonder diploma relatief vaak (85 à 89 procent) in een bol-opleiding terecht. Opvallend is de naar verhouding grote groep havisten/vwo'ers (29 procent) mét diploma die een bbl-opleiding volgen. Hierbij speelt een rol dat zich onder de gediplomeerde havisten/vwo'ers relatief veel oudere studenten bevinden. Van hen is bekend dat zij zijn oververtegenwoordigd in de bbl.

Studenten afkomstig uit het praktijkonderwijs en studenten zonder enig diploma van het vmbo zijn sterk oververtegenwoordigd in de 'combinatie van sectoren'. Dit is begrijpelijk als men bedenkt dat de 'combinatie van sectoren' onder andere de entree-opleiding omvat.

Overzicht 2.12 – Hoogste vooropleiding en opleidingsvarianten per 1-10-2017 (%)

	praktijk- onderwijs	vmbo zonder diploma	havo/vwo zonder diploma	vmbo B mét diploma	vmbo K mét diploma	vmbo G mét diploma	vmbo T mét diploma	havo/ vwo met diploma
Niveau								
niveau 1	26	22	0	0	0	0	0	0
niveau 2	48	36	3	51	8	3	3	3
niveau 3	21	23	11	34	43	17	13	14
niveau 4	4	18	86	15	49	80	85	82
Leerweg								
bbl	26	20	12	28	22	14	10	29
bol-deeltijd	0	0	0	0	0	0	0	0
bol-voltime	68	77	86	70	77	85	88	70
examen-deelnemer	6	3	1	2	2	1	1	2
Opleidingssector								
economie	27	31	35	34	33	30	37	29
groen	4	3	5	5	5	9	4	7
techniek	16	19	29	27	30	30	27	34
zorg en welzijn	27	25	31	33	33	31	31	30
combinatie van sectoren	26	22	0	0	0	0	0	0
Totaal (= 100%)	12.218	32.549	14.261	87.188	116.696	24.251	157.433	18.100

7 Studenten die voorafgaand aan de instroom bij een mbo-instelling al bij een andere mbo-instelling een mbo-diploma hadden behaald, zijn buiten beschouwing gelaten.

Lwoo en opleidingsvarianten

Studenten die in het vmbo leerwegondersteunend onderwijs volgden, zijn in vergelijking met andere studenten beduidend vaker te vinden in mbo-opleidingen op niveau 2 en 3, en minder vaak in een opleiding op niveau 4. Naar leerweg en opleidingssector onderscheiden de lwoo-leerlingen zich niet sterk van de studenten die geen lwoo hebben gevolgd.

Overzicht 2.13 – Lwoo en opleidingsvarianten per 1-10-2017 (%)

	lwoo	geen lwoo
	%	%
Niveau		
niveau 1	3	2
niveau 2	34	12
niveau 3	35	23
niveau 4	29	63
Leerweg		
bbl	22	18
bol-deeltijd	0	0
bol-voltime	76	81
examendeelnemer	2	2
Opleidingssector		
economie	32	35
groen	5	5
techniek	26	28
zorg en welzijn	34	31
combinatie van sectoren	3	2
Totaal (=100%)	103.636	359.060

3 Jaarresultaat

Dit hoofdstuk geeft een beeld van het studie-succes van het mbo, gemeten aan de indicator jaarresultaat.

Jaarresultaat staat voor wat het mbo per jaar aan gediplomeerden realiseert. Het gaat daarbij om het totaal aantal gediplomeerden, zowel gediplomeerde instellingsverlaters als gediplomeerden die in de instelling verder studeren. In het jaarresultaat tellen alleen diploma's mee die zijn behaald in het teljaar. Het jaarresultaat wordt uitgedrukt in het percentage gediplomeerden binnen de uitstroom en de gediplomeerde doorstroom.

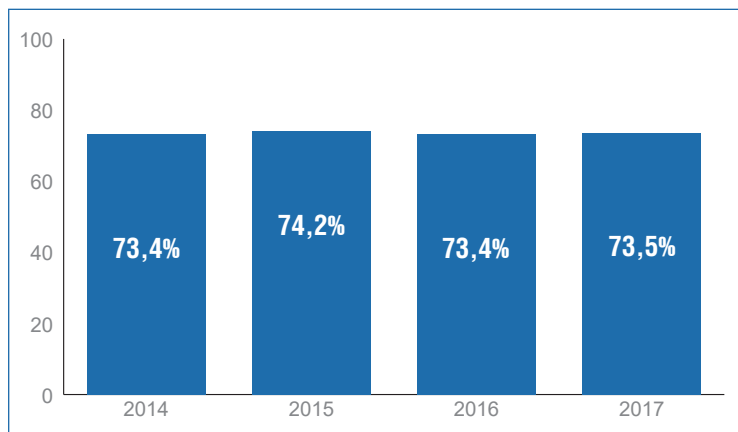
Een gedetailleerde specificatie van de succesindicator jaarresultaat is online te vinden op <https://www.informatie-encyclopedie.nl/>.

In dit hoofdstuk wordt het jaarresultaat over 2017 (studiejaar 2016/2017) en voorgaande jaren gepresenteerd, voor de mbo-sector als geheel en uitgesplitst naar opleidingskenmerken en studentkenmerken, inclusief (in een aparte paragraaf) vooropleiding.

3.1 JAARRESULTAAT: EEN OVERALL BEELD

Nadat het jaarresultaat in het mbo tussen 2008 en 2015 elk jaar is gestegen, in totaal met ruim 10 procent, was in 2016 sprake van een daling. In overzicht 3.1 is te zien dat dit niet een opmaat lijkt te zijn voor een meerjarige dalende trend: het jaarresultaat is in 2017 weer een fractie gestegen, naar 73,5 procent.

Overzicht 3.1 – Jaarresultaat 2014 - 2017

In 2017 is het gemiddelde jaarresultaat bij de aoc's gestegen en bij de roc's en vakinstellingen nagenoeg gelijk gebleven. Ook in eerdere jaren ontwikkelde het jaarresultaat zich het meest positief bij de aoc's, waardoor het verschil met de vakinstellingen en roc's inmiddels 5 resp. 6 procent bedraagt.

Overzicht 3.2 – Jaarresultaat 2013 - 2016 per soort instelling

	jaarresultaat	jaarresultaat	jaarresultaat	jaarresultaat
	2014	2015	2016	2017
	%	%	%	%
roc's	73,3	74,0	73,2	73,1
aoc's	74,6	77,2	76,9	79,2
vakinstellingen	74,4	75,7	74,3	74,3

Dynamiek in de scores voor jaarresultaat

Beide bovenstaande overzichten hebben betrekking op het niveau de mbo-sector als geheel en op het niveau van de soorten instellingen (roc's, aoc's en vakinstellingen). Als we kijken naar de scores van de afzonderlijke mbo-instellingen, dan zien we een grotere variatie. In bijlage 1 is van elk van de mbo-instellingen het jaarresultaat tussen 2014 en 2017 weergegeven. Een nadere beschouwing en analyse van deze scores leidt tot de volgende bevindingen:

1. De verschillen tussen de mbo-instellingen zijn aanzienlijk:

- de scores voor jaarresultaat lopen in 2017 uiteen, van 51 procent tot 88 procent;
- bij 31 mbo-instellingen is het jaarresultaat het afgelopen jaar gestegen en bij 29 gedaald;

- in vergelijking met 2014 is in 2017 bij 31 mbo-instellingen het jaarresultaat gestegen, waarvan in 3 instellingen met meer dan 10 procent; bij 33 instellingen is het jaarresultaat in die periode gedaald.
- De verschillen tussen de mbo-instellingen worden niet meer kleiner:
 - de standaarddeviatie (maat voor de spreiding) is tussen 2013 en 2016 afgenomen: van 6,0 naar 4,9. In 2017 nam dit weer toe tot 5,8. De komende jaren wordt duidelijk of dit een eenmalige uitschieter is.
 - Komt het plafond in zicht?
 - bij 3 van de 10 mbo-instellingen die in 2014 het *hoogste* jaarresultaat behaalden, is dit in de periode 2014-2017 nog iets verder gestegen. De allerhoogste score voor jaarresultaat ligt sinds 2013 op hetzelfde niveau, nl. 88 à 89 procent.
 - Overigens hebben 7 van de 10 mbo-instellingen die in 2014 de *laagste* scores voor jaarresultaat behaalden, zich in de periode 2014-2017 verbeterd;

Instellingsverlaters en mbo-verlaters

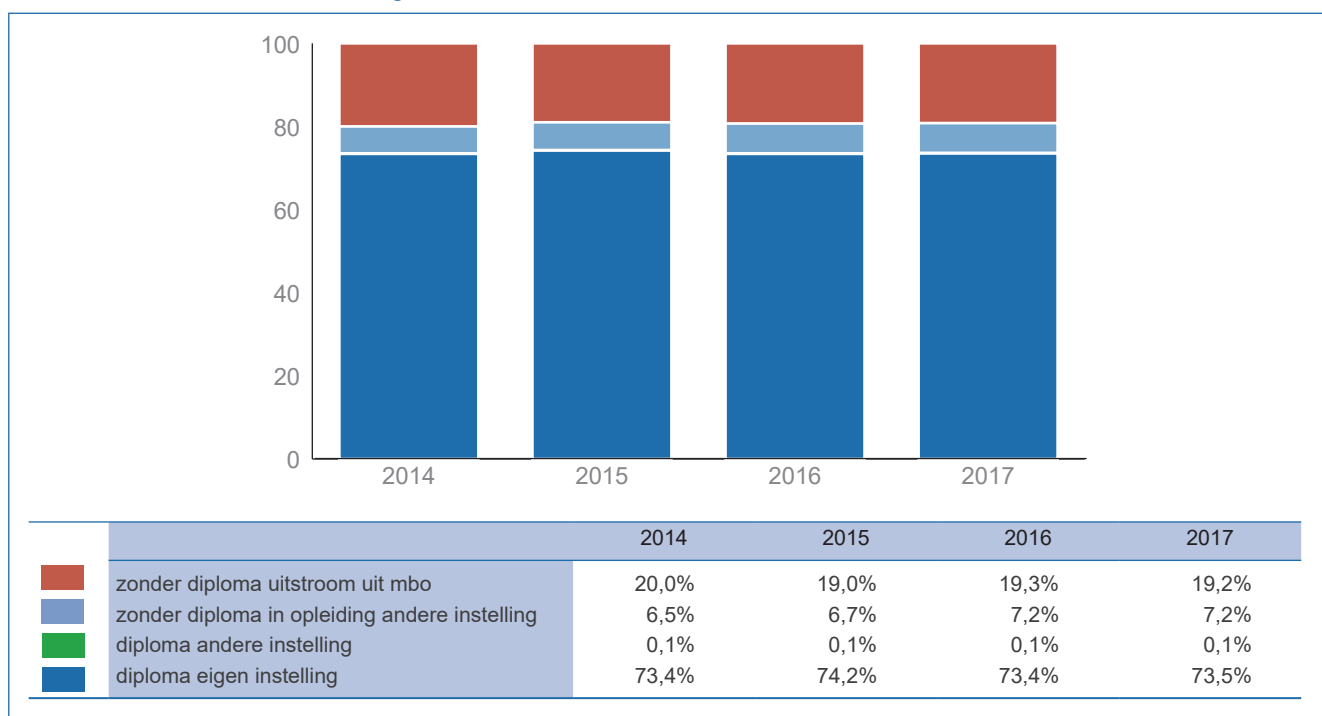
In de berekening van het jaarresultaat ligt de focus op het niveau van de instelling: het aantal studenten dat in een teljaar een diploma in de instelling behaalt, wordt gedeeld door hetzelfde aantal *plus* het aantal studenten dat de instelling zonder diploma verlaat. Een deel van deze instellingsverlaters verlaat niet het mbo, maar vervolgt de

schoolloopbaan in een andere mbo-instelling. Overzicht 3.3 laat zien hoe groot deze groep is. De categorie 'diploma eigen instelling' komt overeen met de score van jaarresultaat: 73,5 procent in 2017. Van de overige 27 procent blijkt een deel – 7,2 procent van de populatie voor de indicator jaarresultaat – nog in het mbo te zitten, in een andere mbo-instelling. Dit zijn met andere woorden wel instellingsverlaters maar geen mbo-verlaters. Deze categorie is in 2017 in vergelijking met 2016 gelijk gebleven. Het percentage mbo-verlaters zonder diploma is in 2017 nauwelijks veranderd en komt uit op 19 procent.

3.2 JAARRESULTAAT EN OPLEIDINGSKENMERKEN

Overzicht 3.4 laat zien wat in de periode 2014 - 2017 de succescijfers zijn voor diverse opleidingsvarianten, naar opleidingssector, niveau en leerweg. De cijfers voor de opleidingssectoren bevestigen de uitkomst van overzicht 3.2: in de sector groen (komt nagenoeg overeen met aoc's) is het jaarresultaat in 2017 het hoogst. Bij zorg en welzijn is voor het tweede achtereenvolgende jaar sprake van een daling. Hetzelfde geldt, als we kijken naar opleidingsniveau, voor de niveaus 2 en 3. Net als in voorgaande jaren ligt het jaarresultaat voor bbl-studenten enkele procenten hoger dan voor bol-studenten.

Overzicht 3.3 – Succes / bestemming studenten 2014 - 2017

Overzicht 3.4 – Jaarresultaat 2014 - 2017 per opleidingsvariant

	jaarresultaat	jaarresultaat	jaarresultaat	jaarresultaat
	2014	2015	2016	2017
	%	%	%	%
Opleidingssector				
economie	72,4	72,4	72,0	71,3
groen	74,7	77,3	77,1	79,0
techniek	72,8	74,6	73,9	74,5
zorg en welzijn	74,8	75,5	74,5	73,4
Niveau				
niveau 1	77,8	77,9	77,8	78,5
niveau 2	72,8	74,1	73,3	72,3
niveau 3	72,2	73,8	72,3	71,6
niveau 4	73,7	74,0	73,6	74,6
Leerweg				
bbl	74,4	77,0	74,7	74,9
bol-voltime	70,0	71,0	71,2	71,2

Overzicht 3.5 – Jaarresultaat 2014 - 2017 per studentcategorie

	jaarresultaat	jaarresultaat	jaarresultaat	jaarresultaat
	2014	2015	2016	2017
	%	%	%	%
Geslacht				
man	70,9	71,6	70,7	70,9
vrouw	76,4	77,1	76,6	76,4
Leeftijdscategorie				
jonger dan 23 jaar	72,6	73,5	73,0	72,7
23 jaar of ouder	75,8	76,8	75,2	76,5
Etnische categorie				
autochtoon	76,7	77,4	76,5	76,5
westers allochtoon	70,3	70,3	70,2	68,5
niet-westers allochtoon	64,7	65,4	64,7	65,1
Apc-gebied				
apc-gebied	67,2	68,1	67,2	67,5
geen apc-gebied	75,6	76,3	75,6	75,5

3.3 JAARRESULTAAT EN STUDENTKENMERKEN

Het jaarresultaat in 2014 tot en met 2017 is in overzicht 3.5 weergegeven naar geslacht, leeftijd en etnische categorie. De patronen zijn de afgelopen jaren niet gewijzigd:

- Vrouwelijke studenten zijn succesvoller dan mannelijke, al is het verschil in 2017 iets kleiner geworden;
- Oudere studenten (vanaf 23 jaar) zijn iets succesvoller dan jongere; dit verschil is in 2017 juist iets toegenomen.
- Het studiesucces varieert per etnische categorie: voor autochtone studenten bedraagt het jaarresultaat 76,5 procent, 11 procent hoger dan voor niet-westerse allochtonen. In 2017 valt de daling van het jaarresultaat voor westerse allochtonen (-1,7 procent) het meest op.
- Het jaarresultaat voor studenten die in een armoede-probleemcumulatiegebied (apc-gebied) wonen ligt de afgelopen jaren steeds zo'n 8 procent lager dan voor studenten die niet in een apc-gebied wonen.

3.4 JAARRESULTAAT EN VOOROPLEIDING

Het studiesucces van mbo-studenten loopt uiteen naar vooropleidingsniveau (zie overzicht 3.6). De omvang van de verschillen wijzen erop dat het niveau van de vooropleiding (vo) van studenten in relatief sterke mate samenhangt met hun succeskans. Mbo-studenten zonder een vmbo-diploma scoren gemiddeld duidelijk lager dan gemiddeld, en het verschil met de andere vooropleidingscategorieën is in 2017 nog iets gegroeid. In 2017 bedroeg het jaarresultaat voor deze groep 62,4 procent, 1 procent lager dan in 2016. Voor mbo-studenten met een diploma van vmbo-G, vmbo-T of havo/vwo is het jaarresultaat het hoogst, tussen 76 en 81 procent. De scores van de andere vooropleidingscategorieën houden het midden tussen deze beide uitersten. Voor leerlingen die afkomstig zijn uit het praktijkonderwijs ligt het jaarresultaat met 74,9 iets boven het gemiddelde in het mbo.

Mbo-studenten van wie de vooropleiding vo niet bekend is, scoren in 2017 iets hoger dan gemiddeld. Dat is in lijn met eerdere uitkomsten over het hogere jaarresultaat van oudere studenten en van bbl-studenten; deze zijn, zoals bleek uit overzicht 2.9, sterk oververtegenwoordigd in de categorie 'vooropleiding onbekend'.

Lwoo en studiesucces

Studenten die in het vmbo leerwegondersteunend onderwijs hebben gevolgd, zijn in het mbo iets minder succesvol dan de overige studenten. De verschillen tussen beide categorieën namen in voorgaande jaren geleidelijk af, maar worden in 2017 iets groter.

In overzicht 2.11 bleek dat mbo-studenten die in het vmbo lwoo hebben gevolgd, relatief vaak afkomstig zijn uit het vmbo-B; dit is de vmbo-leerweg waarvoor in vergelijking met het vmbo-K, vmbo-G en vmbo-T in het mbo een laag jaarresultaat wordt behaald. Dit roept de vraag op of het lagere jaarresultaat van mbo-leerlingen met een lwoo-achtergrond te maken heeft met deze ongelijke verdeling over de vmbo-leerwegen. Overzicht 3.8 laat zien dat dit inderdaad zo is. Als wordt gekeken de vmbo-leerwegen afzonderlijk, zien we net als in vorige jaren dat het jaarresultaat voor studenten met een lwoo-achtergrond bij elk van de vmbo-leerwegen zelfs hoger ligt dan voor de niet-lwoo'ers.

Overzicht 3.6 – Jaarresultaat 2014 – 2017 naar vooropleiding

	jaarresultaat 2014	jaarresultaat 2015	jaarresultaat 2016	jaarresultaat 2017
	%	%	%	%
praktijkonderwijs	72,9	74,1	74,0	74,9
vmbo zonder diploma	62,5	64,2	63,5	62,4
havo/vwo zonder diploma	73,2	75,1	75,3	74,9
vmbo B met diploma	70,3	71,6	71,9	70,0
vmbo K met diploma	74,4	74,8	73,6	74,0
vmbo G met diploma	80,8	81,7	80,3	80,5
vmbo T met diploma	75,7	76,1	75,4	76,0
havo/vwo met diploma	78,9	78,6	79,6	80,4
vooropleiding vo onbekend	75,9	77,6	74,8	75,9
Totaal	73,4	74,2	73,4	73,5

Overzicht 3.7 – Jaarresultaat 2014 - 2017 voor studenten met en zonder lwoo in het vo

	jaarresultaat 2014	jaarresultaat 2015	jaarresultaat 2016	jaarresultaat 2017
	%	%	%	%
lwoo	71,1	72,9	72,6	71,3
geen lwoo	73,5	74,0	73,5	73,8

Overzicht 3.8 – Jaarresultaat 2017 lwoo naar vmbo-categorie

		aantal	%
vmbo zonder diploma			
brugklas zonder diploma	lwoo	2.301	61.8
	geen lwoo	3.595	62.1
vmbo B zonder diploma	lwoo	3.812	59.6
	geen lwoo	2.194	58.5
vmbo K zonder diploma	lwoo	799	66.7
	geen lwoo	2.373	61.7
vmbo G zonder diploma	lwoo	78	74.4
	geen lwoo	714	69.7
vmbo T zonder diploma	lwoo	298	68.5
	geen lwoo	2.617	66.8
vmbo met diploma			
vmbo B met diploma	lwoo	24.516	71.3
	geen lwoo	16.575	67.9
vmbo K met diploma	lwoo	11.108	76.1
	geen lwoo	33.549	73.3
vmbo G met diploma	lwoo	588	81.1
	geen lwoo	8.418	80.5
vmbo T met diploma	lwoo	2.068	76.8
	geen lwoo	54.308	75.9

4 Diplomaresultaat

Diplomaresultaat heeft betrekking op het percentage gediplomeerden binnen de instellingsverlaters in een bepaald teljaar. In welk jaar de gediplomeerde instellingsverlater het diploma heeft behaald is niet belangrijk.

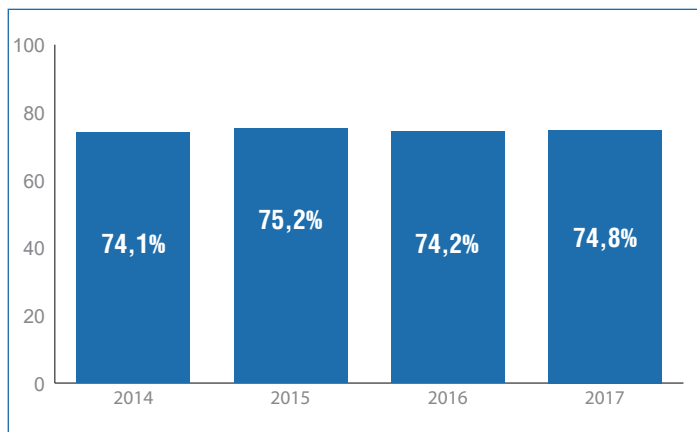
Een gedetailleerde specificatie van de succesindicator diplomaresultaat is online te vinden op <https://www.informatie-encyclopedie.nl/>.

Diplomaresultaat voor de mbo-sector als geheel en naar soort instelling

Net als bij het jaarresultaat blijkt de daling van het diplomaresultaat in 2016 in 2017 niet door te zetten. In 2017 ligt het diplomaresultaat met 74,8 procent weer iets boven de score van 2016.

De stijging van het diplomaresultaat was duidelijk het grootst bij de aoc's (+3 procent), maar ook bij de roc's en de vakinstellingen was het diplomaresultaat een fractie hoger dan in 2016 (overzicht 4.2).

Overzicht 4.1 – Diplomaresultaat 2014 - 2017

Diplomaresultaat naar studentkenmerken

In overzicht 4.3 is het diplomaresultaat gespecificeerd naar studentkenmerken. Uit het overzicht is af te leiden dat:

- meisjes beter scoren dan jongens;
- oudere studenten (23 jaar en ouder) een hoger diplomaresultaat behalen dan jongere studenten. Bij de oudere studenten is in 2017 ook de grootste toename van het diplomaresultaat (+1,8 procent) te zien;
- het diplomaresultaat bij allochtone studenten, in het bijzonder niet-westerse allochtonen, achterblijft bij het diplomaresultaat bij autochtone studenten;
- studenten die in het vmbo geen diploma hebben behaald, lager scoren dan gemiddeld;
- het diplomaresultaat bij studenten die in het vmbo leerwondersteunend onderwijs hebben gevolgd, wat lager uitvalt dan gemiddeld;
- studenten die in een armoedeprobleemcumulatiegebied (apc-gebied) wonen minder succesvol zijn dan studenten die niet in een apc-gebied wonen.

Overzicht 4.2 – Diplomaresultaat 2014 - 2017 per soort instelling

	diplomaresultaat 2014	diplomaresultaat 2015	diplomaresultaat 2016	diplomaresultaat 2017
	%	%	%	%
roc's	74,1	75,0	74,3%	74,6%
aoc's	75,5	78,1	76,6%	79,6%
vakinstellingen	73,4	75,0	73,3%	73,9%

Overzicht 4.3 – Diplomaresultaat 2014 - 2017 naar studentkenmerken

		2014	2015	2016	2017
		%	%	%	%
Geslacht	man	71,4	72,3	71,5	71,9
	vrouw	77,1	78,4	77,5	78,0
Leeftijdscategorie	jonger dan 23 jaar	72,0	73,2	72,6	72,8
	23 jaar en ouder	79,3	81,5	80,5	82,3
Etnische categorie	autochtoon	77,1	78,1	77,1	77,4
	westers allochtoon	70,9	71,4	70,6	69,9
	niet-westers allochtoon	66,1	67,2	66,4	67,5
Vo-vooropleidings-categorie	praktijkonderwijs	74,6	77,3	75,6	75,6
	vmbo zonder diploma	64,5	67,3	67,5	67,9
	havo/vwo zonder diploma	72,3	75,0	75,2	75,1
	vmbo B met diploma	72,2	73,5	72,8	72,0
	vmbo K met diploma	73,8	74,3	72,9	73,7
	vmbo G met diploma	80,4	81,6	80,4	80,5
	vmbo T met diploma	75,2	75,8	75,4	76,0
	havo/vwo met diploma	78,3	78,3	79,2	80,4
	vooropleiding vo onbekend	76,9	79,6	76,9	78,2
Lwoo	lwoo	72,4	74,5	73,8	73,2
	geen lwoo	73,8	74,6	74,1	74,8
Apc-gebied	apc-gebied	68,7	69,8	68,8	69,9
	geen apc-gebied	76,0	77,0	76,2	76,4

5 Startersresultaat

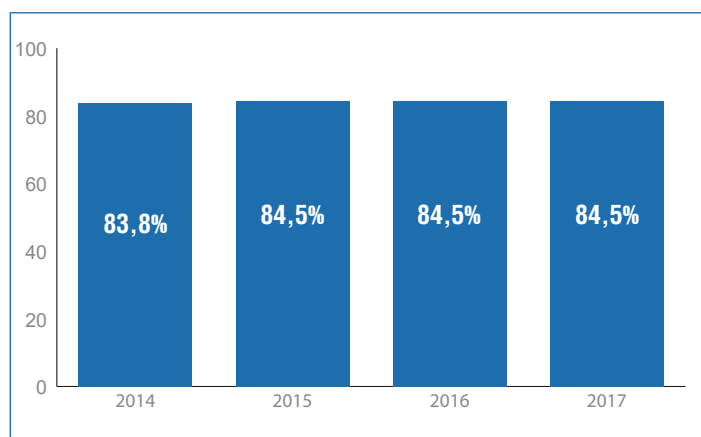
Het is een bekend gegeven dat uitval in het mbo voor een groot deel plaatsvindt in het eerste studiejaar. In de benchmark 2013 is voor het eerst een indicator opgenomen die hier specifiek op is gericht. Om alle indicatoren dezelfde richting te geven (een hoge score duidt op een positief resultaat) is ervoor gekozen om 'uitval in het eerste jaar' te spiegelen in 'succes eerstejaars'. In 2017 is in de benchmark mbo de benaming 'succes eerstejaars' vervangen door 'startersresultaat', de naam die ook de inspectie voor deze indicator hanteert. Startersresultaat is gebaseerd op een (instroom) cohort. Voor studenten die per 1 oktober van een teljaar zijn ingestroomd is de bestemming een jaar later nagegaan: zijn zij nog in opleiding bij dezelfde instelling, uitgestroomd met een diploma of uitgevallen zonder diploma? De opgetelde percentages voor 'nog in opleiding' en 'uitgestroomd met diploma' vormen samen de score voor 'startersresultaat'.

Startersresultaat voor de mbo-sector als geheel en naar soort instelling

Overzicht 5.1 geeft het startersresultaat weer voor 2014 tot en met 2017. Daarbij hebben de jaren betrekking op het moment waarop het startersresultaat wordt gemeten, bijvoorbeeld: het percentage voor 2017 heeft betrekking op het resultaat van het instroomcohort 2016.

Van de instromers in 2016 heeft 84,5 procent op 1 oktober 2017 in de instelling een diploma behaald of is nog in opleiding. Het percentage uitvallers in het eerste jaar bedraagt daarmee 15,5 procent. Het startersresultaat is in 2017 gelijk aan de beide voorgaande jaren. Nadat in de periode 2012-2015 het startersresultaat elk jaar steeg, is de afgelopen jaren sprake van een stabilisatie.

Overzicht 5.1 – Startersresultaat 2014 - 2017

Net als in 2016 is het startersresultaat bij vakinstellingen in 2017 iets gedaald. Bij roc'en aoc's is geen verandering opgetreden (overzicht 5.2).

Startersresultaat naar opleidings- en studentkenmerken

Overzicht 5.3 laat zien dat in 2017 het startersresultaat in de instelling naar verhouding gering - en de uitval in het eerste jaar dus relatief groot - is bij:

- studenten op niveau 1. Voor hen is het resultaat in 2017 wel naar verhouding sterk gestegen (+1,5 procent);

Overzicht 5.2 – Startersresultaat 2014 - 2017 per soort instelling

	startersresultaat	startersresultaat	startersresultaat	startersresultaat
	eerstejaars 2013 in 2014	eerstejaars 2014 in 2015	eerstejaars 2015 in 2016	eerstejaars 2016 in 2017
	%	%	%	%
roc's	83,8	84,4	84,5	84,5
aoc's	82,3	85,0	85,1	85,0
vakinstellingen	84,6	85,2	84,2	83,3

- niet-westerse en westerse allochtonen. Het verschil tussen beide is in 2017 kleiner geworden;
- studenten die in het vmbo geen diploma hebben behaald (de score voor deze vooropleidingscategorie is duidelijk het laagst) en studenten die afkomstig zijn uit praktijkonderwijs;
- studenten die in een apc-gebied wonen.
- Bij deze groepen studenten is het verschil met de gemiddelde score minimaal 3 procent.

Bij enkele studentcategorieën is het startresultaat in 2017 met meer dan 1 procent toegenomen: studenten op niveau

1, studenten die afkomstig zijn uit praktijkonderwijs en oudere studenten. Van een daling met meer dan 1 procent is bij geen van de studentcategorieën sprake.

Instellingsverlaters en mbo-verlaters

Uit overzicht 5.1 bleek dat 15,5 procent van de studenten die in 2016 instroomden, in de loop van het eerste jaar zonder diploma de instelling heeft verlaten. Overzicht 5.4 wijst uit dat deze ongediplomeerde instellingsverlaters niet allemaal mbo-verlaters zijn: een deel van hen is doorgestroomd naar een andere mbo-instelling. In 2017 betrof dit 5,7 procent van

Overzicht 5.3 – Startersresultaat 2014 - 2017 naar opleidings- en studentkenmerken

		starters-resultaat 1ejaars 2013 in 2014	starters-resultaat 1ejaars 2014 in 2015	starters-resultaat 1ejaars 2015 in 2016	starters-resul- taat 1ejaars 2016 in 2017
		%	%	%	%
Niveau	1	78,1	79,3	79,2	80,7
	2	82,6	83,2	83,6	83,8
	3	83,8	84,5	83,8	84,0
	4	85,8	86,0	86,0	85,6
Leerweg	bbl	82,3	84,4	84,1	84,7
	bol-voltime	84,2	84,5	84,6	84,4
Opleidingssector	economie	83,2	83,4	83,6	83,2
	groen	82,4	85,0	85,2	85,3
	techniek	83,6	84,8	84,9	85,4
	zorg en welzijn	85,7	85,9	85,9	85,8
Geslacht	man	82,1	83,1	83,0	83,3
	vrouw	85,6	86,0	86,1	85,8
Leeftijdscategorie	jonger dan 23 jaar	84,3	84,7	84,7	84,6
	23 jaar en ouder	81,5	82,7	82,8	83,9
Etnische categorie	autochtoon	85,9	86,4	86,2	86,1
	westers allochtoon	80,7	81,1	81,6	81,1
	niet-westers allochtoon	78,2	79,2	79,5	80,1
Vo-vooropleidings-categorie	praktijkonderwijs	78,3	79,8	80,0	81,5
	vmbo zonder diploma	75,2	74,4	74,4	74,8
	havo/vwo zonder diploma	84,5	83,0	83,8	83,2
	vmbo B met diploma	82,7	83,4	83,8	83,7
	vmbo K met diploma	85,0	85,6	85,3	85,4
	vmbo G met diploma	89,5	90,2	90,0	89,4
	vmbo T met diploma	86,9	86,9	86,9	86,5
	havo/vwo met diploma	87,3	86,7	85,7	85,1
	vooropleiding vo onbekend	80,6	82,6	82,3	83,3
Lwoo	lwoo	83,4	84,4	84,5	84,4
	geen lwoo	84,6	84,8	84,8	84,7
Apc-gebied	apc-gebied	79,5	80,5	80,6	80,7
	geen apc-gebied	85,1	85,7	85,6	85,6

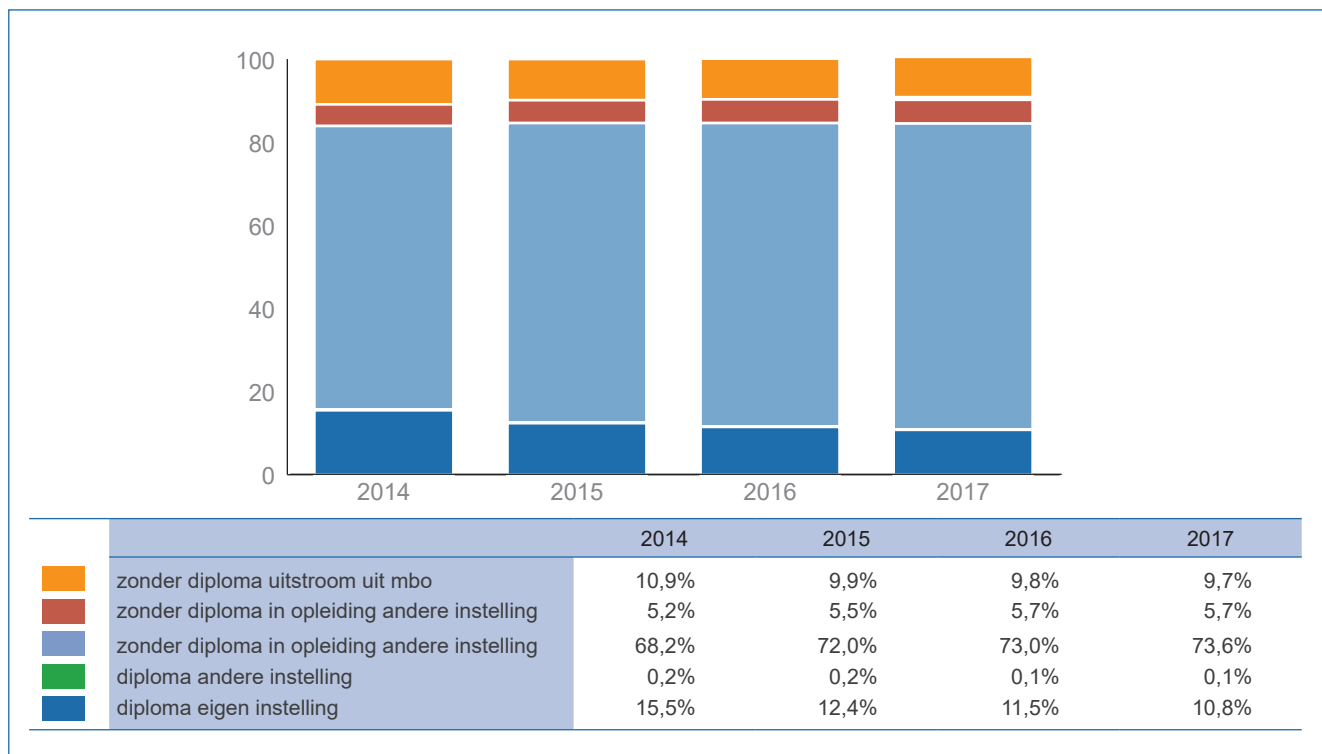
de instromers 2016, waarbij een kleine groep (0,1 procent) in de andere instelling een diploma heeft behaald¹. Het aandeel ongediplomeerde mbo-verlaters onder de eerstejaars 2016 bedraagt 9,7 procent².

Uit overzicht 5.4 is ook af te leiden dat in de periode 2014 – 2017 steeds minder studenten in het eerste jaar in de eigen instelling een diploma behalen, en dat een groeiend aandeel studenten na een jaar nog in opleiding is in de eigen instelling. Achtergrond hiervan is de gestegen instroom op

niveau 4 in deze periode; er zijn daardoor steeds minder eerstejaars van wie verwacht kan worden dat ze binnen een jaar een diploma halen.

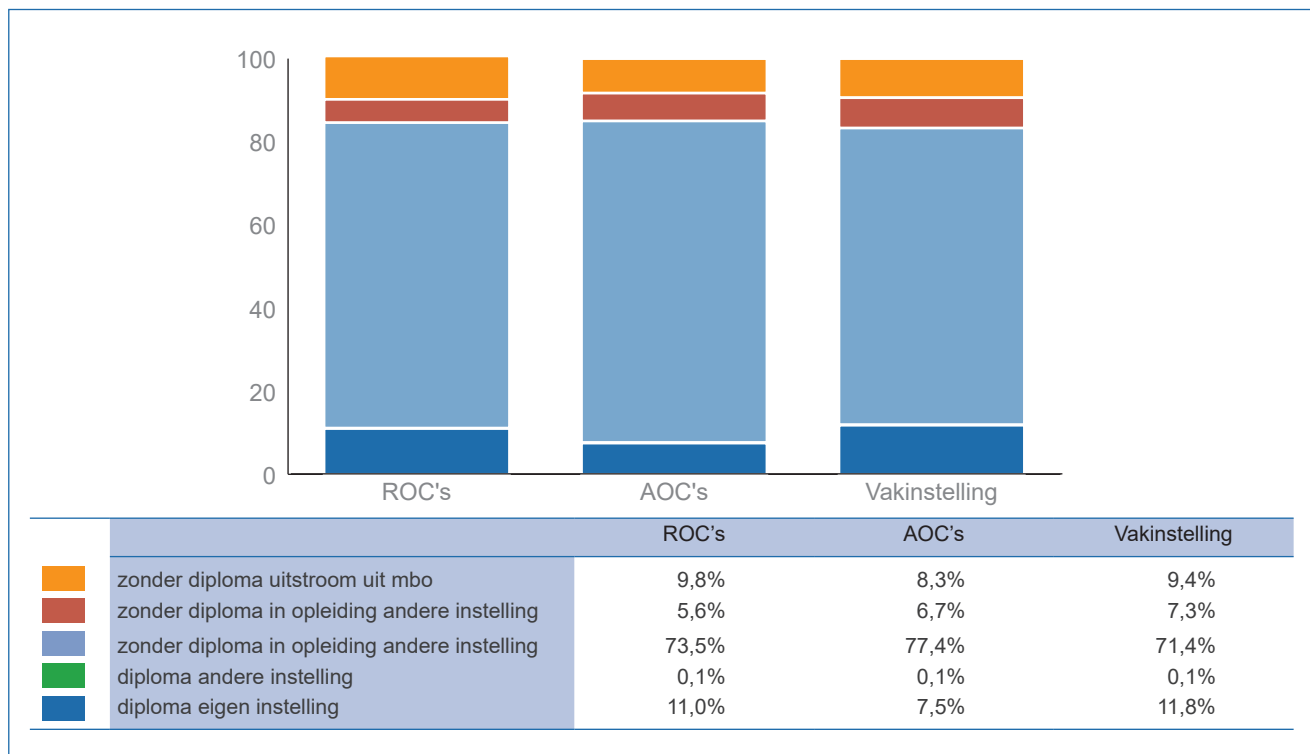
Overzicht 5.5. laat de verschillen zien tussen roc's, aoc's en vakinstellingen. Deze zijn vrij gering. Het percentage 'instellingsblijvers' onder de eerstejaars ligt bij aoc's iets hoger, en het percentage ongediplomeerde mbo-verlaters juist iets lager dan bij roc's en vakinstellingen.

Overzicht 5.4 – Succes / bestemming eerstejaars na 1 jaar 2014 - 2017

1. De score voor startersresultaat in overzicht 5.1 komt overeen met de opgetelde scores van de categorieën 'diploma eigen instelling' en 'zonder diploma in opleiding instelling' en gedeeltelijk 'diploma andere instelling' in overzicht 5.4. 'Diploma andere instelling' telt positief mee bij startersresultaat als de student op de peildatum nog (of weer) in opleiding is bij de instelling waar hij/zij is ingestroomd.
2. Met ongediplomeerde mbo-verlaters wordt aangegeven dat deze studenten niet meer zijn ingeschreven bij een reguliere mbo-instelling. Een deel van deze studenten leert verder in andere onderwijsinstellingen zoals vavo, of particulier onderwijs. Hoe groot deze groep is, kan op basis van de beschikbare data niet worden berekend.

Overzicht 5.5 – Succes / bestemming eerstejaars na 1 jaar 2017 per soort instelling

6 Passende plaatsing

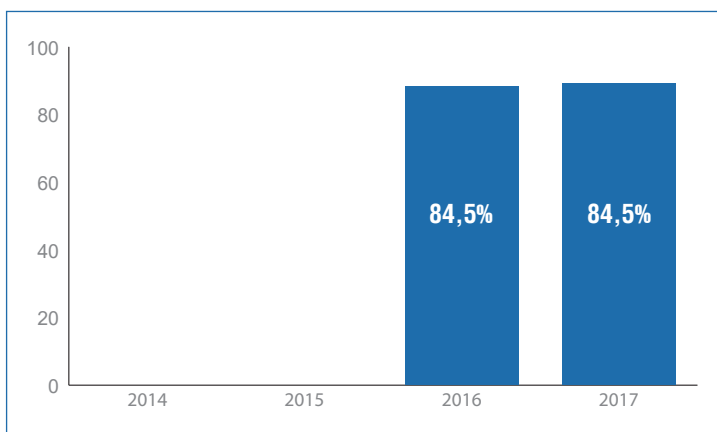
Beschrijving indicator

Deze door de onderwijsinspectie ontwikkelde indicator geeft aan of de plaatsing van de eerstejaars op een mbo-niveau overeenkomt met wat passend wordt geacht op basis van de vooropleiding. Er zijn drie mogelijkheden: plaatsing op niveau, plaatsing boven niveau en plaatsing onder niveau. De opgetelde percentages voor 'op' en 'boven' niveau vormen samen de score voor 'passende plaatsing'. Bij de normering worden de vooropleiding in het vo, eerder in het mbo behaalde diploma's en de leeftijd van de instromers betrokken. Onderstaand schema geeft weer welk mbo-niveau passend wordt geacht.

vooropleidingscategorie	op niveau	opmerking
onbekend	2	bovenplaatsing niet mogelijk
praktijkonderwijs, geen vmbo-diploma	1	onderplaatsing niet mogelijk
vmbo-g of -t, havo/vwo met en zonder diploma	4	bovenplaatsing niet mogelijk
vmbo-b, vm2, vbo, mbo-1 en leeftijd 27+	2	
vmbo-k, mbo-2	3	
mbo-3, mbo-4	4	bovenplaatsing niet mogelijk

NB De cijfers in dit hoofdstuk komen overeen met de cijfers in de eerder gepresenteerde benchmarkrapportages voor de afzonderlijke mbo-instellingen. Ze hebben betrekking op de instroomjaren 2016 en 2017 en zijn gebaseerd op eerstejaars in elk van de vier opleidingsniveaus. De cijfers in dit hoofdstuk wijken af van de cijfers die de inspectie in de periode tussen het verschijnen van de instellingsrapportages en deze sectorrapportage over passende plaatsing aan de instellingen heeft verstrekt. De cijfers van de inspectie hebben betrekking op de jaren 2014 tot en met 2016 en zijn gebaseerd op niveau 2 tot en met 4.

Overzicht 6.1 – Passende plaatsing eerstejaars 2016 - 2017

Passende plaatsing voor de mbo-sector als geheel en naar soort instelling

In 2016 en 2017 zijn bijna negen op de tien instromers in de mbo-instellingen 'passend' geplaatst, dat wil zeggen op of boven het opleidingsniveau dat kan worden verwacht op basis van de vooropleiding. In 2017 ligt het percentage met 89,1 procent iets hoger dan in 2016 (overzicht 6.1). De verschillen tussen roc's, aoc's en vakinstellingen zijn daarbij gering; voor beide jaren is het percentage passende plaatsing bij aoc's een fractie hoger en bij vakinstellingen iets lager dan gemiddeld (overzicht 6.2).

Passende plaatsing naar opleidings- en studentkenmerken

Overzicht 6.3 laat zien hoe de scores voor passende plaatsing variëren naar opleidingsniveau, leerweg en sector en naar studentkenmerken. De scorepatronen voor passende plaatsing verschillen deels met die van de diplomagerichte indicatoren jaar-, diploma- en startersresultaat. Zo hebben (niet-westerse en westerse) allochtone studenten, studenten met lwoo in het vmbo als vooropleiding en studenten die in een apc-gebied wonen, een hogere score dan gemiddeld. Ook zijn er relatief grote verschillen tussen de opleidingsniveaus en tussen de leerwegen (bol scoort aanzienlijk hoger dan bbl). Dit kan erop wijzen dat met passende plaatsing een andere dimensie van studiesucces wordt uitgedrukt dan met de diplomagerichte indicatoren. In hoofdstuk 9 komen we hierop terug. Overzicht 6.4 laat zien hoe het resultaat voor passende plaatsing zich tussen 2016 en 2017 heeft ontwikkeld als een driedeling wordt gehanteerd: plaatsing onder, op of boven het - op basis van de vooropleiding in het vo - verwachte niveau. Dan blijkt dat de hogere score voor deze indicator in 2017 (zie overzicht 6.1) tot uiting komt in een groter aandeel studenten (+1,7%) dat *boven* het verwachte niveau wordt geplaatst.

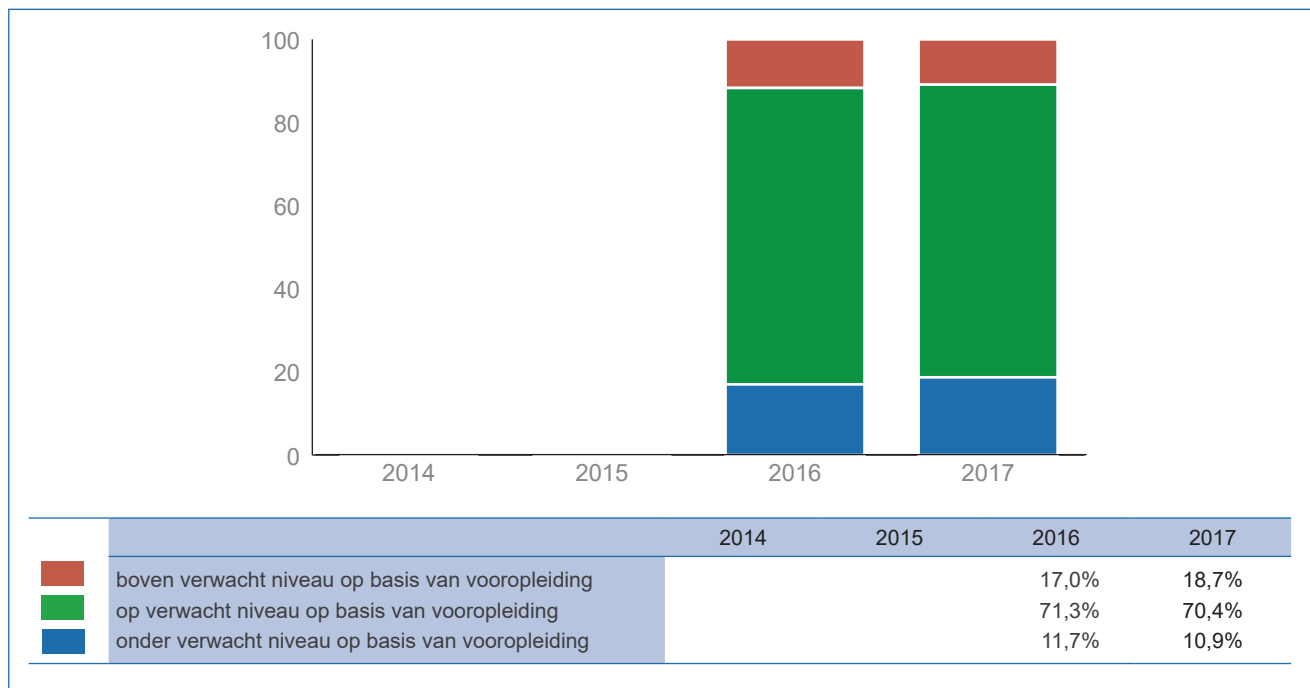
Overzicht 6.2 – Passende plaatsing eerstejaars 2016 - 2017 per soort instelling

	passende plaatsing eerstejaars 2014	passende plaatsing eerstejaars 2015	passende plaatsing eerstejaars 2016	passende plaatsing eerstejaars 2017
	%	%	%	%
roc's			88,3	89,1
aoc's			89,8	89,6
vakinstellingen			87,5	88,5

Overzicht 6.3 – Passende plaatsing 1ejaars 2016 - 2017 naar opleidings- en studentkenmerken

		passende plaatsing 1ejaars 2014	passende plaatsing 1ejaars 2015	passende plaatsing 1ejaars 2016	passende plaatsing 1ejaars 2017
		%	%	%	%
Niveau	1			70,8	71,3
	2			80,0	82,4
	3			77,3	77,4
	4			100,0	100,0
Leerweg	bbl			77,5	79,3
	bol-voltime			91,2	91,8
Opleidingssector	economie			87,5	88,8
	groen			91,8	92,2
	techniek			86,3	87,3
	zorg en welzijn			93,7	94,7
Geslacht	man			85,5	86,2
	vrouw			91,5	92,4
Leeftijdscategorie	jonger dan 23 jaar			89,0	89,9
	23 jaar en ouder			83,8	84,1
Etnische categorie	autochtoon			87,7	88,7
	westers allochtoon			89,0	90,2
	niet-westers allochtoon			90,4	90,1
Vo-vooropleidings- categorie	praktijkonderwijs			98,4	98,6
	vmbo zonder diploma			98,2	98,6
	havo/vwo zonder diploma			86,1	86,2
	vmbo B met diploma			96,9	97,5
	vmbo K met diploma			87,5	89,2
	vmbo G met diploma			79,4	81,4
	vmbo T met diploma			85,4	86,3
	havo/vwo met diploma			85,0	85,5
vooropleiding vo onbekend			80,8	78,2	
Lwoo	lwoo			93,7	94,5
	geen lwoo			87,8	89,0
Apc-gebied	apc-gebied			89,4	90,1
	geen apc-gebied			88,0	88,8

Overzicht 6.4 – Plaatsing eerstejaars 2016 - 2017 onder, op of boven verwacht niveau

7 Kwalificatiewinst

'Kwalificatiewinst' duidt op het verschil tussen het behaalde diplomaniveau in het mbo en het niveau van vooropleiding in het vo. Om dit in kaart te brengen, is van gediplomeerden in een teljaar nagegaan welke vooropleiding vo zij hebben.

Per vooropleidingscategorie is een norm (minimaal behaald diplomaniveau in het mbo) voor kwalificatiewinst vastgesteld:

- vmbo (alle leerwegen) zonder diploma, PrO, vmbo-B met diploma: minimaal diploma niveau 2;
- vmbo-K met diploma: minimaal diploma niveau 3;
- vmbo-G of -T met diploma, havo/vwo met en zonder diploma: diploma niveau 4.

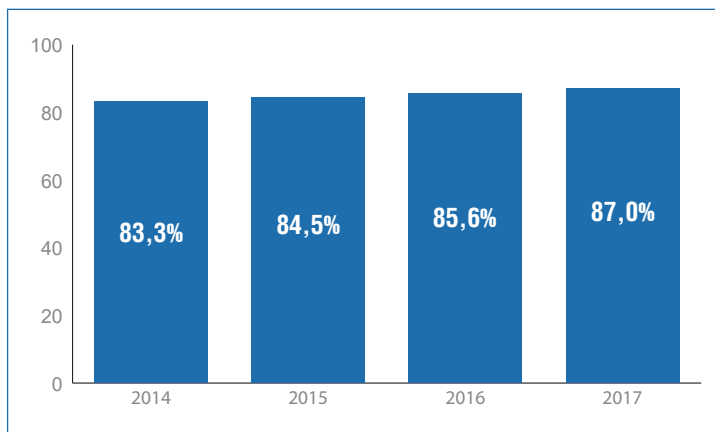
Bij deze indicator zijn ongediplomeerden buiten beschouwing gelaten. Dit geldt ook voor gediplomeerden op niveau 1 met als vooropleiding praktijkonderwijs of vmbo zonder diploma en voor studenten waarvan de vooropleiding vo onbekend is. Bij beide laatstgenoemde categorie ontbreekt informatie over het vooropleidingsniveau die nodig is om vast te stellen of aan de norm voor kwalificatiewinst is voldaan.

Kwalificatiewinst voor de mbo-sector als geheel en naar soort instelling

De overall scores m.b.t. de kwalificatiewinst zijn vanaf 2014 elk jaar gestegen (overzicht 7.1). Ook in 2016, toen het resultaat voor jaar- en diplomaresultaat daalde, nam de kwalificatiewinst verder toe. In 2017 is de toename voor kwalificatiewinst groter dan bij jaar- en diplomaresultaat. Ongeacht de ontwikkeling van het *percentage* gediplomeerden ligt het *niveau* van diplomering (afgezet tegen de vooropleiding van de student) de afgelopen steeds iets hoger.

De verschillen tussen de soorten instellingen zijn wat dit betreft gering. Bij de vakinstellingen is de kwalificatiewinst in 2017 niet gestegen en de score ligt nu iets lager dan bij de aoc's en roc's (overzicht 7.2).

Overzicht 7.1 – Kwalificatiewinst 2014 - 2017

Overzicht 7.2 – Kwalificatiewinst 2014 – 2017 per soort instelling

	2014	2015	2016	2017
	%	%	%	%
roc's	83,3	84,5	85,7	87,1%
aoc's	83,0	83,8	84,6	87,3%
vakinstellingen	82,9	84,2	85,1	85,1%

Kwalificatiewinst naar studentkenmerken

De uitsplitsing van de indicator kwalificatiewinst naar studentkenmerken laat in sommige opzichten een sterk afwijkend scorepatroon zien (vergeleken met de overige indicatoren). Het meest in het oog springt de hoge score voor niet-westerse allochtonen: zij halen vaker (minimaal) een diplomaniveau dat 'past' bij hun vooropleiding dan autochtone studenten. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat niet-westerse allochtonen vaker doorstromen naar een opleiding op hoger niveau en daar een diploma halen. Met het stijgen van de overall kwalificatiewinst is het verschil tussen de etnische categorieën de afgelopen jaren wat kleiner geworden.

Ook mbo-studenten die in het vmbo lwoo hebben gevolgd en studenten die in een apc-gebied wonen, voldoen vaker aan de norm voor kwalificatiewinst dan gemiddeld.

De score van 100 procent bij de vooropleidingscategorieën praktijkonderwijs en vmbo zonder diploma is een gevolg van de operationalisering en afbakening van de populatie voor de indicator kwalificatiewinst. Omdat gediplomeerden op niveau 1 met als vooropleiding praktijkonderwijs of vmbo zonder diploma buiten de populatie vallen, voldoen de overige studenten uit deze vooropleidingscategorieën automatisch aan de norm voor deze indicator.

Behaald diplomaniveau naar vooropleiding vo

Overzicht 7.4 (volgende pagina) bevat de onderliggende data voor de scores op de indicator kwalificatiewinst. Het overzicht geeft zicht op het bereikte diplomaniveau per

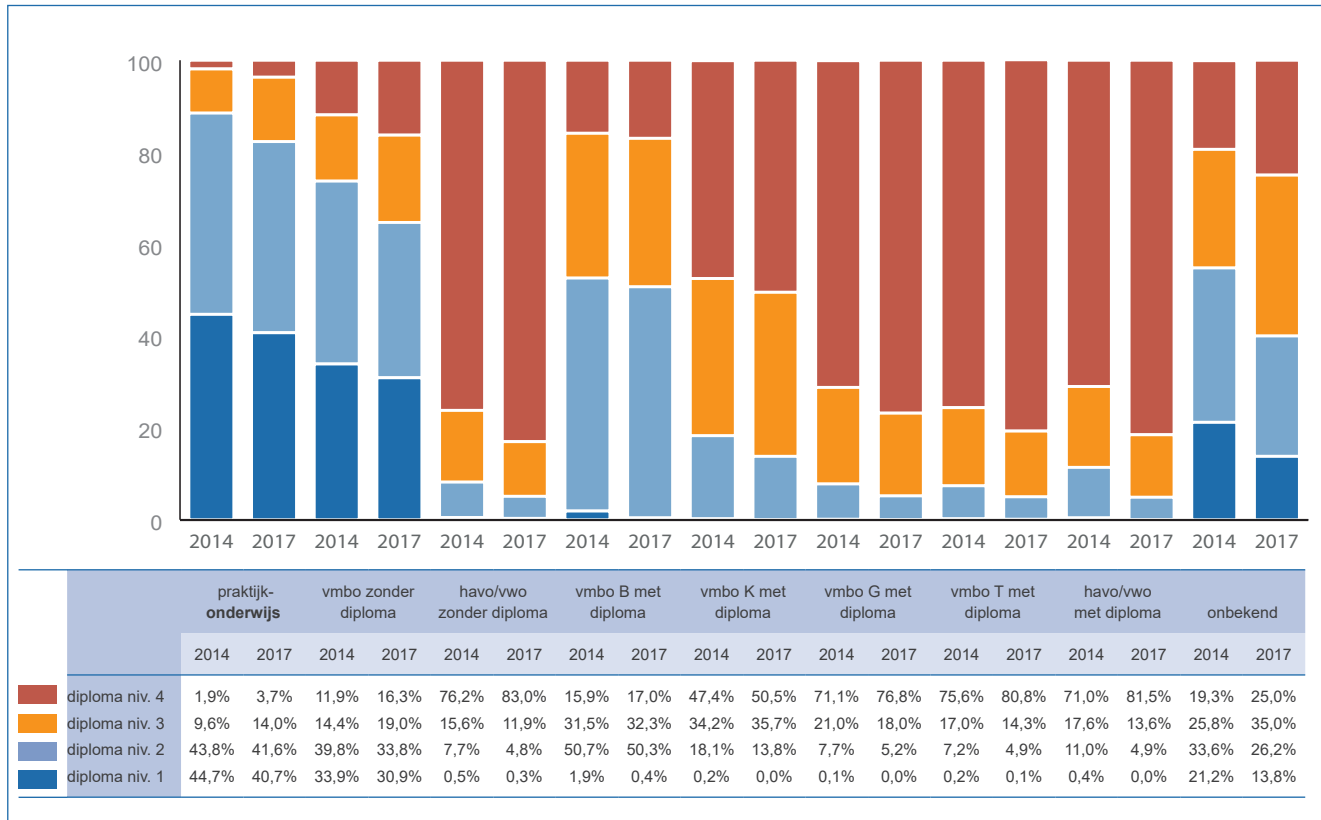
vooropleidingscategorie. Daarbij wordt, voor elk van de vooropleidingscategorieën afzonderlijk, het bereikte diplomaniveau in 2014 en in 2017 met elkaar vergeleken. Dan blijkt dat het bereikte diplomaniveau in 2017 hoger ligt dan in 2014. Dit geldt voor elk van de onderscheiden vooropleidingscategorieën. Zo halen in 2017, in vergelijking met 2014:

studenten die afkomstig zijn uit het praktijkonderwijs in 2017 vaker een diploma op niveau 2 of hoger (+4 procent);
 studenten die in vo geen diploma hebben behaald, vaker een diploma op niveau 3 of 4 (in totaal +9 procent);
 studenten met een havo- of vwo-diploma als bagage aanzienlijk vaker (+10 procent) een diploma op niveau 4.

Overzicht 7.3 – Kwalificatiewinst 2014 - 2017 naar studentkenmerken

		2014	2015	2016	2017
		%	%	%	%
Geslacht	man	79,7	80,8	81,9	83,6
	vrouw	87,0	88,2	89,5	90,4
Leeftijdscategorie	jonger dan 23 jaar	84,3	85,1	86,1	87,6
	23 jaar en ouder	77,9	80,9	83,0	83,8
Etnische categorie	autochtoon	81,5	82,7	84,2	85,7
	westers allochtoon	83,2	84,5	86,0	87,2
	niet-westers allochtoon	91,3	92,2	91,9	92,5
Vo-vooropleidings-categorie	praktijkonderwijs	100,0	100,0	100,0	100,0
	vmbo zonder diploma	100,0	100,0	100,0	100,0
	havo/vwo zonder diploma	76,2	79,3	81,7	83,0
	vmbo B met diploma	98,1	99,0	99,4	99,6
	vmbo K met diploma	81,7	83,1	83,8	86,2
	vmbo G met diploma	71,1	71,8	73,6	76,8
	vmbo T met diploma	75,6	76,4	78,4	80,8
	havo/vwo met diploma vooropleiding vo onbekend	71,0	76,0	81,4	81,5
Lwoo	lwoo	92,5	93,4%	93,9	94,3
	geen lwoo	80,9	82,0%	83,4	85,1
Apc-gebied	apc-gebied	86,0	87,1%	87,7	89,2
	geen apc-gebied	82,5	83,7%	85,1	86,3

Overzicht 7.4 – Behaald diplomaniveau van gediplomeerden 2014 en 2017, naar vooropleiding vo

8

Doorstroom van mbo naar hbo

De doelgroep voor de indicator doorstroom mbo-hbo bestaat uit gediplomeerden op niveau 4. De indicator wordt uitgedrukt in het percentage instellingsverlaters met een diploma op niveau 4 die op 1 oktober van het volgende teljaar staan ingeschreven in het hbo. Het gaat dus in de benchmark mbo om de *directe* doorstroom van mbo naar hbo. De indirecte (vertraagde) doorstroom wordt in dit hoofdstuk wel gepresenteerd, als onderdeel van het eerste deel van dit hoofdstuk 'totale doorstroom mbo-hbo', maar niet betrokken in de berekening van de indicator.

Bij het berekenen van de doorstroom mbo-hbo is gebruik gemaakt van een DUO-bestand met data op geaggregeerd niveau. Hierdoor is het vooralsnog niet mogelijk om uitsplitsingen te maken naar opleidings- en studentkenmerken.

Totale doorstroom mbo - hbo

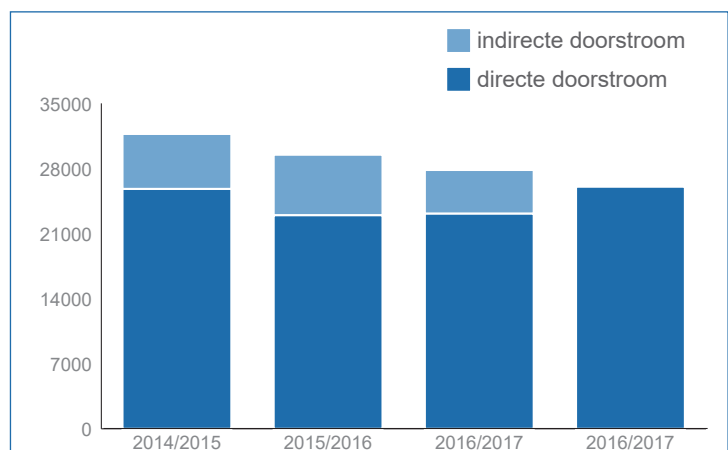
De meeste doorstromers mbo - hbo schrijven zich direct of kort na het behalen van een diploma op niveau 4 in voor een opleiding in het hbo. Er zijn echter ook mbo niveau 4 gediplomeerden die pas in latere jaren naar het mbo doorstromen (indirecte doorstroom). Ook is sprake van doorstroom (direct en indirect) van studenten die in het mbo een diploma op een lager niveau hebben gehaald of zonder mbo-diploma naar het hbo doorstromen.

Overzicht 8.1 en het bijbehorende overzicht 8.2 betreffen alle doorstromers naar het hbo van mbo-schoolverlaters per mbo-uitstroomjaar, ongeacht het niveau van het behaalde diploma in het mbo en ongeacht het jaar van instroom in het hbo.

De overzichten laten zien dat de *indirecte doorstroom* in 2015/16 afneemt; in 2016/17 is

die logischerwijs 0. Het aantal *directe* doorstromers naar het hbo is in 2014/15 fors gedaald, in 2015/16 gestabiliseerd. In 2016/17 is het aantal direct doorstromers flink toegenomen en weer terug op het niveau van 2013/14. Bedacht moet worden dat dit absolute *aantallen* doorstromers betreft; voor de berekening van het doorstroompercentage is ook het aantal mbo-gediplomeerden op niveau 4 van belang (zie overzicht 8.4 en verder).

Overzicht 8.1 – Directe en indirecte doorstroom van mbo naar hbo 2013/2014 - 2016/2017 (aantallen)

Overzicht 8.2 – Aantal directe en indirecte doorstromers mbo - hbo 2013/2014 - 2016/2017 (aantallen behorend bij overzicht 8.1)

	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
directe doorstroom	25.797	22.965	23.134	26.037
indirecte doorstroom	5.915	6.512	4.703	0
Totale doorstroom	31.712	29.477	27.837	26.037

Het overgrote deel van de doorstromers naar het hbo heeft een mbo-diploma behaald op niveau 4. In 2016/2017 ging het om 25.110 mbo-gediplomeerden op niveau 4 (overzicht 8.3).

Overzicht 8.3 – Directe en indirecte doorstroom mbo-hbo 2013/2014 - 2016/2017, naar diplomaniveau in het mbo

type doorstroom	hoogste mbo-diploma	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
directe doorstroom	geen diploma	792	708	694	773
	diploma niveau 1 t/m 3	271	196	172	154
	diploma niveau 4	24.734	22.061	22.268	25.110
	totaal directe doorstroom	25.797	22.965	23.134	26.037
indirecte doorstroom	geen diploma	1.181	891	335	0
	diploma niveau 1 t/m 3	399	308	135	0
	diploma niveau 4	4.335	5.313	4.233	0
	totaal indirecte doorstroom	5.915	6.512	4.703	0
totaal direct + indirect		31.712	29.477	27.837	26.037

Uit overzicht 8.3 blijkt dat ook studenten met een lager diplomaniveau of zonder mbo-diploma naar het hbo doorstromen. Omdat gegevens over de vooropleiding vo in het gehanteerde doorstroombestand ontbreken, kan niet worden nagegaan in hoeverre deze mbo-schoolverlaters al dan niet een havo/vwo vooropleiding hebben.

De directe doorstroom mbo – hbo van mbo-gediplomeerden niveau 4

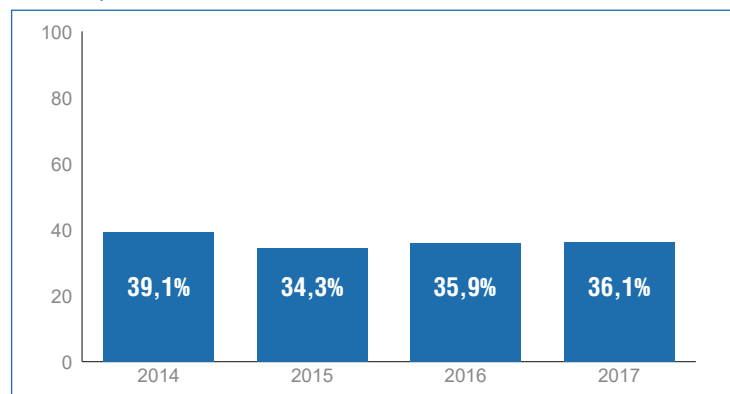
Vanaf overzicht 8.4 heeft 'doorstroom' betrekking op de *directe doorstroom van mbo-gediplomeerden niveau 4* naar het hbo. Voor het berekenen van doorstroompercentages is het aantal doorstromers onder deze groep gedeeld door het totaal aantal mbo-gediplomeerden op niveau 4.

Het percentage doorstromers voor de mbo-sector als geheel heeft zich na de daling in 2015 (schooljaar 2014/15) in 2016 enigszins hersteld en stijgt in 2017 nog iets verder naar 36,1 procent (zie overzicht 8.4). De toename van 35,9 naar 36,1 procent in 2017 is geringer dan de absolute stijging van het aantal doorstromers (+2.900, zie overzicht 8.2) doet vermoeden. Dat komt doordat het totaal aantal mbo-gediplomeerden op niveau 4 waarop het percentage doorstromers is berekend, in 2017 groter is dan in 2016.

Bij roc's is het percentage mbo-gediplomeerden niveau 4 dat doorstroomt naar het hbo hoger dan bij vakinstellingen en aoc's (overzicht 8.5). In aoc's is dit percentage naar het hbo de afgelopen jaren het hardst gestegen: van 28 procent in 2015 naar 34 procent in 2017. Over-

zicht 8.6 geeft de aantallen waarop de doorstroompercentages voor het schooljaar 2016/2017 zijn berekend.

Overzicht 8.4 – Percentage doorstromers mbo–hbo van 2013/2014 tot 2016/2017 (directe doorstroom van mbo-gediplomeerden niveau 4)

Overzicht 8.5 – Percentage doorstromers mbo-hbo 2014 - 2017 per soort instelling (directe doorstroom van mbo-gediplomeerden niveau 4)

	2014	2015	2016	2017
	%	%	%	%
roc's	39,5%	34,8%	36,4%	36,7%
aoc's	33,1%	27,9%	31,0%	34,0%
vakinstellingen	37,0%	30,7%	31,4%	30,6%

Overzicht 8.6 – Aantallen en percentage doorstromers mbo – hbo 2016/2017 naar soort instelling (directe doorstroom van mbo-gediplomeerden niveau 4)

	roc's	aoc's	vakinstellingen	Totaal
a. aantal directe doorstromers niveau 4	22.295	1.404	1.411	25.110
b. aantal gediplomeerden niveau 4	60.755	4.126	4.606	69.487
c. % directe doorstromers niveau 4 (a./b.)	36,7%	34,0%	30,6%	36,1%

9 Samenvatting

In 2006 verscheen de eerste sectorrapportage van de Benchmark MBO. Het primaire doel van de Benchmark MBO, bouwsteen studiesucces is het aanreiken van gegevens over studiesucces aan de hand waarvan onderwijsinstellingen kunnen zien waar zij hun prestaties kunnen verbeteren. In de jaren na 2006 zijn de bouwstenen van de benchmark, waaronder de bouwsteen studiesucces, volgens een groeimodel verder uitgebouwd. In 2013 zijn zes aanvullende indicatoren voor studiesucces in de benchmark opgenomen, waardoor een breder en evenwichtiger beeld van de prestaties van de scholen ontstaat.

Bij de start van de benchmark 2017 is besloten om ten aanzien van de indicatoren voor studiesucces aan te sluiten bij de nieuwe indicatoren die de inspectie heeft ontwikkeld: startersresultaat (gelijk aan de benchmark-indicator 'succes eerstejaars'), passende plaatsing en diploma. Om het aantal indicatoren overzichtelijk te houden, zijn de indicatoren diploma na 4 jaar, diploma nominale opleidingsduur en opstroom na diploma vervallen. Tijdens de uitvoering van de benchmark bleek dat het bestand om de nieuwe inspectie-indicatoren te berekenen niet tijdig en volledig beschikbaar was. 'Passend diploma' ontbreekt daarom in deze rapportage. 'Passende plaatsing' is wel opgenomen, zij het dat bij deze indicator de populatie in de benchmark iets anders is afgebakend dan door de inspectie. De benchmark is 2017 om deze redenen te beschouwen als een overgangsjaar; in 2018 zullen de nieuwe inspectie-indicatoren volledig worden geïntegreerd.

In deze sectorrapportage ligt het accent op het mbo als geheel. Naast deze overkoepelende sectorrapportage omvat de benchmark mbo, bouwsteen studiesucces voor de afzonderlijke mbo-instellingen nog de volgende bestanddelen: een instellingsrapport waarin instellings-specifieke gegevens over studiesucces kunnen

worden vergeleken met die van het mbo als geheel, een excel-bestand met het jaarresultaat per beroepsopleiding, en een interactieve portal waarin instellingen hun studiesucces kunnen vergelijken met dat van andere mbo-instellingen.

De Benchmark MBO, bouwsteen studiesucces is in opdracht en onder regie van de MBO Raad uitgevoerd door KBA Nijmegen. De cijfers zijn ontleend aan ééncijferbestanden van BRON die zijn bewerkt en aangeleverd door DUO.

De voorgaande hoofdstukken geven een dwarsdoorsnee van de mbo-sector en het studiesucces in het mbo. In dit slothoofdstuk worden de belangrijkste uitkomsten van de benchmark 2017 op een rij gezet, wat betreft de (ontwikkeling van de) mbo-studentenpopulatie en wat betreft het studiesucces. Het hoofdstuk wordt afgesloten met een korte methodische beschouwing op de uitkomsten.

9.1 DE MBO-STUDENTENPOPULATIE

Na eerdere jaren van forse groei is tussen 2011 en 2015 sprake geweest van een daling van het aantal studenten in het mbo. In 2016 was weer sprake van een lichte stijging, en dit zette zich in 2017 door. Per 1-10-2017 telde het mbo in totaal 497.216 studenten, een stijging van ongeveer 4.500 (1 procent) in vergelijking met een jaar eerder.

De stijging van het totale aantal mbo-studenten in 2017 is uitsluitend te danken aan de groei van de bbl-populatie; het aantal bol-studenten nam in 2017 licht af en dat is voor het eerst sinds 2008. Afgezet tegen de sterke krimp van de bbl in de crisisjaren is het herstel van de bbl vanaf 2016 nog zeer bescheiden. In vergelijking met 2008, vóór de economische crisis, ligt het aantal bbl-studenten in 2017 ondanks de recente opleving nog zo'n 40 procent lager.

De bbl is van oudsher sterk vertegenwoordigd op niveau 2. Desondanks kan niveau 2 zowel in 2016 als in 2017 nog niet profiteren van het herstel van de bbl. Op de eerste plaats omdat van herstel van de bbl nog maar beperkt sprake is - vooralsnog is slechts een fractie van de daling in de crisisjaren 'goedgemaakt' - en de toename van de bbl in 2016 en 2017 vooral aan niveau 3 en 4 ten goede is gekomen. Op de tweede plaats omdat met name niveau 2 de

afgelopen jaren te lijden heeft van de afname van het aantal leerlingen in het vmbo-B; niveau 2 is vaak het instroomniveau van vmbo-B'ers.

Als we kijken naar de leeftijd van studenten zien we dat het beeld van 2016 in 2017 wordt bevestigd: er is in beide jaren vooral meer instroom van jonge studenten (jonger dan 18 jaar); dit geldt voor zowel bbl als bol. Bij de leeftijdsgroep 18 – 30 jaar is de instroom in de bol iets afgenomen en in de bbl iets gestegen. De instroom van studenten van ouder dan 30 jaar heeft zich na forse dalingen in voorgaande jaren enigszins hersteld.

9.2 STUDIESUCCES

In deze sectorrapportage zijn zes indicatoren voor studieresultaten beschreven. Bij de selectie van de indicatoren is gezocht naar een balans tussen indicatoren die betrekking hebben op het behalen van een diploma en indicatoren die betrekking hebben op andere aspecten van studieresultaten, zoals het niveau van instroom en het niveau van het behaalde diploma (beide in relatie tot de vooropleiding van de student) en de doorstroom naar het hbo.

In deze paragraaf gaan we eerst in op de indicator jaarresultaat. Vervolgens passeren de overige indicatoren de revue die het behalen van een diploma centraal stellen: diplomaresultaat en startersresultaat. Ten slotte wordt ingegaan op de indicatoren die studieresultaten vanuit een andere invalshoek benaderen: passende plaatsing, kwalificatiewinst en doorstroom mbo-hbo.

Jaarresultaat

Nadat het jaarresultaat in het mbo tussen 2008 en 2015 elk jaar is gestegen, in totaal met ruim 10 procent, was in 2016 sprake van een daling. Dit blijkt niet een opmaat te zijn geweest voor een meerjarige dalende trend: het jaarresultaat is in 2017 weer een fractie gestegen, naar 73,5 procent. Van de overige 26,5 procent verlaat 19 procent het mbo, de overige instellingsverlaters studeren verder in een andere mbo-instelling.

De scores voor jaarresultaat lopen in 2017 per mbo-instelling uiteen, van 51 procent tot 88 procent. In ongeveer de helft van de mbo-instellingen is het jaarresultaat in 2017 het afgelopen jaar gestegen bij de andere helft is dit gedaald. Als we iets verder terugkijken, naar 2014, zien we hetzelfde patroon: in vergelijking met 2014 is in 2017 bij ongeveer de helft van de mbo-instellingen het jaarresultaat gestegen, waarvan in 3 instellingen met meer dan 10 procent; bij de andere instellingen is het jaarresultaat in die periode ge-

daald. De laatste jaren ligt de hoogste instellingsscore voor jaarresultaat steeds op 88 à 89 procent.

Zoals de laatste jaren gebruikelijk, zijn vrouwelijke, autochtone en oudere studenten – gemeten aan de indicator jaarresultaat - relatief succesvol in het mbo. Naar opleidingsniveau valt op dat het jaarresultaat op de niveaus 2 en 3 in 2017 voor het tweede achtereenvolgende jaar is gedaald. Dat geldt ook voor het jaarresultaat van studenten die zonder vmbo-diploma in het mbo zijn ingestroomd. Met 62 procent is het jaarresultaat voor deze categorie relatief laag.

Diplomaresultaat en startersresultaat

Uit de rapportages van de afgelopen jaren blijkt dat de scorepatronen voor diplomaresultaat sterk verwant zijn aan die van jaarresultaat. Dit is ook in 2017 het geval. Net als bij het jaarresultaat blijkt de daling van het diplomaresultaat in 2016 in 2017 niet door te zetten. In 2017 ligt het diplomaresultaat met 74,8 procent weer iets boven de score van 2016.

Het startersresultaat van eerstejaars studenten in het mbo is in 2017 gelijk aan dat van 2015 en 2016: 84,5 procent van de eerstejaars in 2016 studeert in 2017 nog bij dezelfde instelling of heeft de instelling met een diploma verlaten.

Passende plaatsing, kwalificatiewinst en doorstroom mbo-hbo

Voor de nieuwe inspectie-indicator passende plaatsing zijn in deze sectorrapportage de gegevens uit 2016 en 2017 weergegeven. Een vergelijking tussen beide jaren wijst uit dat het resultaat voor passende plaatsing in 2017 is toegenomen. Dit geldt ook voor de indicator kwalificatiewinst. Als we kijken naar de resultaten voor de afzonderlijke student- en opleidingscategorieën, valt op dat de patronen voor passende plaatsing en kwalificatiewinst sterke gelijkenis vertonen, maar deels afwijken van die bij de diplomagerichte indicatoren jaar-, diploma- en startersresultaat. Zo hebben (niet-westerse en westerse) allochtone studenten, studenten met lwoo in het vmbo als vooropleiding en studenten die in een apc-gebied wonen, voor passende plaatsing en kwalificatiewinst een hogere score dan gemiddeld; bij de jaar-, diploma- en startersresultaat is het tegenovergestelde het geval. Dat betekent dat er een relatie is tussen het niveau van plaatsing en het behaald diplomaniveau (beide in relatie tot de vooropleiding), maar dat dit niet vanzelfsprekend samenhangt met een stijging van het rendement in termen van behaalde diploma's (zie ook hiernavolgende paragraaf 9.3).

Het percentage doorstromers naar het hbo heeft zich na de daling in 2015 (schooljaar 2014/15) in 2016 enigszins hersteld en stijgt in 2017 nog iets verder naar 36,1 procent.

9.3 NAAR EEN VERDERE VERRIJKING VAN DE BENCHMARK

Tot slot van deze rapportage beschouwen we enkele bevindingen van de Benchmark mbo 2017 vanuit een methodische invalshoek.

Aansluitend op de hierboven beschreven samenhang tussen de scorepatronen bij de acht indicatoren voor studieresultaten, is in overzicht 9.1 te zien in welke mate en in welke richting deze indicatoren - op het niveau van de mbo-sector als geheel - *statistisch* samenhangen. Het overzicht laat een sterke onderlinge samenhang zien tussen de indicatoren jaarresultaat, diplomaresultaat, startersresultaat (hoge waarde voor Pearson's r). De samenhang tussen deze drie diplomagerichte indicatoren en de overige indicatoren is minder sterk en deels negatief. Dat geldt bijvoorbeeld voor enerzijds jaar- en diplomaresultaat en anderzijds kwalificatiewinst. Dit betekent dat instellingen met een relatief hoge score voor jaar- of diplomaresultaat vaker dan gemiddeld relatief laag scoren op kwalificatiewinst, en vice versa. De nieuwe indicator passende plaatsing hangt juist sterk positief samen met kwalificatiewinst – een bevestiging van de in de voorgaande paragraaf beschreven patronen voor deze indicatoren - maar negatief met jaar- en diplomaresultaat en in mindere mate ook met startersresultaat.

Bij het duiden van de correlaties in overzicht 9.1 moet in de meeste gevallen rekening worden gehouden met verschillen in de (afbakening van de) populatie van de indicatoren en de mogelijke invloed hiervan op de patronen in het overzicht¹. Alleen de indicatoren passende plaatsing en startersresultaat zijn op dezelfde populatie gebaseerd. Een

aanvullende cohortanalyse op deelnemersniveau voor deze beide indicatoren, waarbij instromers in 2012 gedurende vijf jaar zijn gevolgd, bevestigt het beeld dat in overzicht 9.1 oprijst over de samenhang tussen niveau van plaatsing en (niveau van) diplomering. Instromers die op een relatief hoog niveau worden geplaatst (bij voorbeeld plaatsing van deelnemers vanuit praktijkonderwijs of zonder vmbo-diploma op niveau 2) halen duidelijk vaker ook een diploma op dat hogere niveau. Dit spoort met de hoge correlatie tussen passende plaatsing en kwalificatiewinst in overzicht 9.1. De andere kant van de medaille is dat instromers die relatief hoog worden geplaatst, ook relatief vaak de mbo-instelling zonder diploma verlaten (vergelijk de negatieve samenhang tussen enerzijds passende plaatsing en anderzijds jaar- en diplomaresultaat in overzicht 9.1).

Zoals eerder beschreven, is de benchmark mbo 2017 wat betreft de gehanteerde indicatoren te zien als een overgangsjaar. In 2018 zullen de nieuwe inspectie-indicatoren volledig worden geïntegreerd. Daarmee zal ook de samenhang tussen deze indicatoren en de 'klassieke' benchmark-indicatoren beter in kaart te brengen zijn. Tegen de achtergrond van het brede scala aan meer of minder recente (beleids)maatregelen in het mbo - het invoeren en apart positioneren van de entreeopleiding; het verdwijnen van de drempelloze instroom op niveau 2; het toelatingsrecht mbo en de vervroegde aanmelddatum; de nieuwe inspectie-indicatoren; kwaliteitsafspraken 'nieuwe stijl' - is dat extra relevant. Deze maatregelen raken deels verschillende dimensies van studiesucces (percentage gediplomeerden, niveau van diplomering, opleidingsduur, doorstroom etc) en voor het genereren van sturingsinformatie voor de mbo-sector en afzonderlijke mbo-instellingen is het wenselijk om ook de samenhang tussen deze dimensies van studiesucces verder te verhelderen.

Overzicht 9.1 – Correlatie tussen de indicatoren van studiesucces 2017 (Pearson's r - correlaties op instellingsniveau, N=64)

Indicator	jaarresultaat	diplomaresultaat	passende plaatsing ¹	startersresultaat	kwalificatiewinst	doorstroom naar hbo
jaarresultaat		,98*	-,33*	,73*	-,30*	-,27*
diplomaresultaat			-,38*	,73*	-,34*	-,22
passende plaatsing				-,14	,85	,49*
startersresultaat					-,19	-,10
kwalificatiewinst						,52*

* statistisch significant (p<.05)

¹ Om een directe vergelijking met startersresultaat mogelijk te maken, is gekozen voor passende plaatsing 2016

1. Vanwege deze verschillen in populatie is een vergelijking tussen de indicatoren op deelnemersniveau niet mogelijk. Het overzicht is gebaseerd op een analyse van de percentagescores op instellingsniveau.

Bijlagen

BIJLAGE 1 – JAARRESULTAAT 2014-2017 PER MBO-INSTELLING

	Jaarresultaat			
	2014	2015	2016	2017
	%	%	%	%
00GT ROC Albeda College	68,4	70,0%	67,6%	68,6%
01AA Landstede	74,8	75,9%	74,2%	75,5%
01IC AOC Oost	77,1	83,7%	76,9%	76,3%
01NJ AOC Terra	75,6	75,8%	79,3%	79,7%
01OE Wellantcollege	75,6	76,7%	76,1%	73,0%
02OV Leidse instrumentmakers School	52,7	68,1%	70,0%	50,6%
02PA Mediacollege Amsterdam	67,7	67,2%	62,0%	71,4%
02PG Hout en Meubileringscollege	76,0	71,2%	72,5%	70,0%
02PK Nimeto Utrecht	78,0	76,5%	76,2%	76,5%
02PN Cibap	77,4	83,4%	79,8%	69,5%
04CY ROC Rivor	88,7	75,6%	83,5%	77,5%
04EU ROC Kop van Noord-Holland	76,7	75,5%	73,2%	75,4%
04FO ROC Koning Willem I	76,0	75,5%	77,6%	76,6%
04NZ Soma College	83,8	86,4%	85,3%	86,7%
05EA Scheepvaart en Transport College	69,6	73,0%	71,8%	71,9%
08PG ROC Friese Poort	78,6	81,1%	78,7%	78,7%
09MR Hoornbeeck College	88,2	88,8%	88,5%	88,4%
11UL Edudelta Onderwijsgroep	69,1	79,1%	74,5%	83,1%
12VI Nordwin College	78,8	78,7%	80,4%	84,6%
13US AOC De Groene Welle	77,4	80,5%	79,1%	79,3%
14NZ Menso Alting College Mbo	78,7	79,6%	72,9%	75,0%
14YD Lentiz	84,5	81,2%	82,3%	79,9%
17WH SVO Opleidingen	78,0	83,0%	80,9%	80,9%
20MQ ROC Da Vinci College	74,2	72,6%	69,9%	68,1%
21CS Citaverde College	80,3	77,8%	78,6%	78,2%
21CY Prinsentuin College	70,4	75,7%	78,0%	83,2%
23JA Grafisch Lyceum Rotterdam	70,6	70,8%	69,4%	72,0%
23KG Grafisch Lyceum Utrecht	72,5	74,7%	73,9%	76,1%
24ZZ ROC Graafschap College	76,0	77,7%	79,7%	78,5%
25EF AOC Clusius College	77,0	80,0%	78,9%	81,1%
25GV Aeres MBO	76,7	73,1%	75,4%	79,7%
25LF ROC Rijn IJssel	68,5	70,1%	68,5%	71,5%
25LG ROC Friesland College	74,4	75,5%	71,4%	71,7%
25LH ROC Midden Nederland	73,2	73,5%	73,1%	70,6%
25LJ ROC Ter AA	78,8	71,8%	73,2%	78,4%
25LN mboRijnland	73,5	69,5%	67,9%	71,8%
25LP ROC Zadkine	64,9	68,4%	69,8%	67,7%
25LR ROC Flevoland	71,1	64,8%	66,7%	66,4%
25LT ROC Gilde Opleidingen	77,3	76,1%	73,7%	76,0%
25LU ROC Alfa College	75,1	75,8%	76,0%	75,1%
25LV SG De Rooi Pannen	73,9	75,5%	77,1%	76,6%
25LW ROC Noorderpoortcollege	73,5	74,5%	72,0%	73,1%
25LX ROC West Brabant	77,0	75,4%	75,6%	73,6%
25LZ ROC Tilburg	79,3	78,4%	73,6%	76,1%
25MB Summa College	69,4	76,8%	75,2%	75,6%
25PJ Deltion College	75,2	76,1%	73,9%	72,4%

	Jaarresultaat			
	2014	2015	2016	2017
	%	%	%	%
25PL ROC Leeuwenborgh	74,4	74,5%	76,5%	76,5%
25PM ROC Onderwijsgroep A12	72,1	74,4%	73,4%	71,2%
25PN ROC Nijmegen	76,7	78,0%	77,4%	73,8%
25PT ROC Horizon College	75,9	78,2%	75,1%	75,3%
25PU ROC Arcus College	66,3	64,8%	65,5%	72,5%
25PV Scalda	77,6	77,8%	78,2%	74,9%
25PW ROC Drenthe College	75,3	74,9%	74,2%	72,2%
25PX ROC Nova College	72,4	73,2%	73,3%	73,9%
25PZ ROC van Amsterdam	69,2	71,1%	69,9%	69,2%
25RA Regio College	70,1	71,4%	71,6%	70,7%
26CC Helicon Opleidingen	69,3	74,8%	73,1%	79,7%
27DV ROC Aventus	75,2	74,4%	74,8%	76,0%
27GZ ROC Mondriaan	68,1	75,0%	70,9%	68,5%
27YU ROC van Twente	80,1	80,5%	79,2%	79,9%
28DE ROC De Leijgraaf	74,0	77,4%	74,6%	76,1%
30BC SintLucas	80,0	79,6%	79,1%	76,5%
30RM ROC TOP	68,8	69,9%	71,3%	61,8%
30RN MBO Utrecht	67,8	63,9%	63,2%	67,3%
30RR MBO Amersfoort	71,2	74,7%	72,3%	69,7%

BIJLAGE 2 – OVERZICHT VAN ALLE SCORES PER INSTELLING 2017

Instelling	Indicatoren					
	jaar- resultaat	diploma- resultaat	starters- resultaat	passende plaatsing	kwalificatie- winst	doorstroom naar hbo
	%	%	%	%	%	%
00GT ROC Albeda College	68,6%	70,5%	80,5%	89,5%	88,7%	36,6%
01AA Landstede	75,5%	76,4%	85,6%	92,0%	88,3%	34,2%
01IC AOC Oost	76,3%	76,4%	84,6%	92,0%	84,5%	40,7%
01NJ AOC Terra	79,7%	81,8%	86,7%	92,7%	90,4%	45,4%
01OE Wellantcollege	73,0%	72,9%	82,7%	86,0%	80,6%	29,0%
02OV Leidse instrumentmakers School	50,6%	50,6%	78,8%	100,0%	94,9%	48,6%
02PA Mediacollege Amsterdam	71,4%	70,4%	83,4%	97,8%	93,2%	27,4%
02PG Hout en Meubileringscollege	70,0%	67,6%	81,3%	92,5%	88,8%	20,6%
02PK Nimeto Utrecht	76,5%	76,2%	85,6%	90,5%	95,1%	26,4%
02PN Cibap	69,5%	69,1%	87,7%	98,7%	97,1%	29,6%
04CY ROC Rivor	77,5%	78,8%	87,3%	83,1%	75,4%	28,5%
04EU ROC Kop van Noord-Holland	75,4%	78,4%	86,2%	82,5%	80,5%	33,9%
04FO ROC Koning Willem I	76,6%	77,3%	86,4%	87,6%	85,0%	42,0%
04NZ Soma College	86,7%	85,7%	90,4%	73,6%	78,5%	17,0%
05EA Scheepvaart en Transport College	71,9%	72,1%	82,5%	84,8%	76,2%	26,6%
08PG ROC Friese Poort	78,7%	80,0%	89,6%	91,4%	86,6%	38,8%
09MR Hoornbeeck College	88,4%	89,9%	95,3%	89,8%	83,3%	24,7%
11UL Edudelta Onderwijsgroep	83,1%	83,0%	86,0%	81,3%	78,9%	30,4%
12VI Nordwin College	84,6%	85,0%	87,9%	92,8%	86,8%	39,4%
13US AOC De Groene Welle	79,3%	79,7%	86,6%	92,1%	88,9%	18,5%
14NZ Menso Alting College Mbo	75,0%	75,1%	84,5%	94,9%	92,5%	48,4%
14YD Lentiz	79,9%	80,7%	86,6%	84,5%	93,0%	47,2%
17WH SVO Opleidingen	80,9%	82,4%	83,5%	55,4%	60,1%	8,5%
20MQ ROC Da Vinci College	68,1%	69,5%	83,2%	87,9%	84,5%	30,2%
21CS Citaverde College	78,2%	79,3%	80,0%	88,6%	89,0%	37,5%
21CY Prinsentuin College	83,2%	83,3%	86,7%	86,5%	91,0%	24,2%
23JA Grafisch Lyceum Rotterdam	72,0%	71,9%	78,1%	98,7%	96,8%	35,0%
23KG Grafisch Lyceum Utrecht	76,1%	75,4%	86,1%	98,5%	98,9%	44,4%
24ZZ ROC Graafschap College	78,5%	80,1%	87,9%	88,6%	86,8%	45,0%
25EF AOC Clusius College	81,1%	82,2%	84,3%	90,7%	89,4%	27,0%
25GV Aeres MBO	79,7%	79,6%	86,4%	91,3%	84,3%	30,0%
25LF Rijn IJssel	71,5%	72,6%	82,3%	92,2%	87,3%	34,8%
25LG ROC Friesland College	71,7%	74,3%	83,5%	86,7%	91,1%	40,5%
25LH ROC Midden Nederland	70,6%	71,9%	83,5%	89,4%	86,6%	37,3%
25LJ ROC Ter AA	78,4%	78,2%	84,9%	92,2%	87,8%	40,5%
25LN mboRijnland	71,8%	73,3%		91,3%	87,0%	
25LP ROC Zadkine	67,7%	70,7%	80,8%	89,4%	87,2%	37,5%
25LR ROC Flevoland	66,4%	67,8%	80,4%	92,6%	93,0%	44,1%
25LT ROC Gilde Opleidingen	76,0%	78,4%	85,0%	91,7%	89,5%	37,4%
25LU ROC Alfa College	75,1%	75,6%	85,3%	88,9%	89,5%	40,4%
25LV SG De Rooi Pannen	76,6%	77,8%	79,8%	90,0%	91,7%	41,8%
25LW ROC Noorderpoortcollege	73,1%	75,5%	85,0%	92,1%	88,1%	35,0%
25LX ROC West Brabant	73,6%	75,4%	85,5%	86,7%	82,6%	34,6%
25LZ ROC Tilburg	76,1%	76,0%	83,6%	81,1%	80,0%	24,5%
25MB Summa College	75,6%	76,4%	86,1%	91,8%	88,5%	35,7%
25PJ ROC Deltion College	72,4%	72,5%	85,4%	89,4%	88,1%	30,4%
25PL ROC Leeuwenborgh	76,5%	77,0%	86,6%	85,5%	87,2%	43,9%
25PM ROC Onderwijsgroep A12	71,2%	72,7%	84,3%	88,6%	81,8%	31,8%
25PN ROC Nijmegen	73,8%	75,2%	85,3%	91,6%	85,9%	40,1%
25PT ROC Horizon College	75,3%	77,0%	86,4%	89,0%	85,5%	41,1%
25PU ROC Arcus College	72,5%	73,8%	81,8%	89,6%	83,7%	25,6%
25PV Scalda	74,9%	77,0%	87,6%	89,0%	85,5%	35,3%
25PW ROC Drenthe College	72,2%	73,6%	83,6%	88,3%	86,3%	39,0%
25PX ROC Nova College	73,9%	74,9%	84,6%	89,2%	85,6%	32,4%

Instelling	Indicatoren					
	jaar- resultaat	diploma- resultaat	starters- resultaat	passende plaatsing	kwalificatie- winst	doorstroom naar hbo
	%	%	%	%	%	%
25PZ ROC van Amsterdam	69,2%	71,5%	83,2%	89,0%	88,2%	37,1%
25RA Regio College	70,7%	70,7%	80,7%	88,4%	88,2%	40,0%
26CC Helicon Opleidingen	79,7%	79,9%	84,6%	91,0%	90,5%	34,9%
27DV ROC Aventus	76,0%	78,2%	86,9%	87,8%	86,7%	31,0%
27GZ ROC Mondriaan	68,5%	70,9%	83,7%	87,1%	87,7%	40,2%
27YU ROC van Twente	79,9%	81,8%	90,8%	89,1%	89,8%	41,0%
28DE ROC De Leijgraaf	76,1%	77,1%	85,6%	82,2%	85,2%	44,7%
30BC SintLucas	76,5%	76,0%	86,4%	98,8%	98,6%	38,5%
30RM ROC TOP	61,8%	64,2%	76,6%	87,3%	93,7%	34,3%
30RN MBO Utrecht	67,3%	67,5%	79,1%	96,3%	93,1%	37,5%
30RR MBO Amersfoort	69,7%	70,8%	82,0%	88,7%	86,8%	30,7%

BIJLAGE 3 – POPULATIE T.B.V. INDICATOREN 2017

		jaar- resultaat	diploma- resultaat	starters- resultaat	passende plaatsing	kwalificatie- winst	doorstroom naar hbo
	Totaal aantal	213.523	179.837	160.979	169.185	116.000	69.487
Niveau	niveau 1	12.988	9.218	10.644	12.391	133	
	niveau 2	49.162	37.534	37.673	37.857	22.341	
	niveau 3	57.894	43.927	35.854	36.382	27.602	
	niveau 4	93.479	89.158	76.808	82.555	65.924	
Leerweg	bbl	49.957	41.636	33.894	36.599	21.642	
	bol deeltijd	20	53	1	0	20	
	bol voltijd	147.101	126.475	125.411	131.199	85.653	
	examendeelnemer	16.445	11.673	1.673	1.387	8.685	
Opleidingssector	combinatie van sectoren	11.290	7.036	9.595	12.700	84	
	economie	74.756	63.482	54.844	55.747	44.164	
	groen	11.455	10.220	8.875	8.435	7.560	
	techniek	53.597	45.521	40.990	41.368	29.760	
	zorg en welzijn	62.425	53.578	46.675	50.935	34.432	
Geslacht	man	112.341	93.934	85.302	88.996	58.401	
	vrouw	101.182	85.903	75.677	80.188	57.599	
Leeftijdscategorie	jonger dan 23 jaar	170.881	141.003	139.723	146.510	96.915	
	23 jaar en ouder	42.642	38.834	21.256	22.675	19.085	
Etnische categorie	autochtoon	152.939	130.369	117.164	120.961	89.899	
	westers allochtoon	12.862	10.961	9.703	10.133	6.073	
	niet-westers allochtoon	47.559	38.368	33.973	37.947	20.013	
	onbekend	163	139	139	144	15	
Vo-vooropleidings- categorie	praktijkonderwijs	7.731	4.561	4.602	5.073	2.047	
	vmbo zonder diploma	18.781	13.972	11.276	12.745	6.555	
	havo/vwo zonder diploma	5.967	5.613	4.599	4.800	4.218	
	vmbo B met diploma	41.091	30.478	26.988	28.078	21.953	
	vmbo K met diploma	44.657	37.592	35.399	37.854	27.701	
	vmbo G met diploma	9.006	8.223	7.443	7.618	6.621	
	vmbo T met diploma	56.376	52.646	48.056	50.415	40.024	
	havo/vwo met diploma	8.990	8.561	6.923	6.892	6.881	
vooropleiding vo onbekend	20.924	18.191	15.693	15.710	0		
Lwoo	lwoo	45.568	34.698	32.726	33.581	24.033	
	geen lwoo	147.031	126.948	112.560	119.894	91.967	
	vooropleiding vo onbekend	20.924	18.191	15.693	15.710	0	
Apc-gebied	apc-gebied	52.733	43.736	36.616	38.073	24.789	
	geen apc-gebied	160.790	136.101	124.363	131.112	91.211	

BIJLAGE 4 – MBO-STUDENTENPOPULATIE PER 1-10-2017 NAAR LEEFTIJDSCATEGORIE

		jonger dan 23 jaar	23 jaar en ouder	totaal
	Totaal aantal	421.942	75.274	497.216
Niveau	niveau 1	11.913	2.549	14.462
	niveau 2	74.046	11.372	85.418
	niveau 3	101.630	28.519	130.149
	niveau 4	234.353	32.834	267.187
Leerweg	bbl	60.368	48.205	108.573
	bol-deeltijd	1	2	3
	bol-voltijd	355.661	24.179	379.840
	examen deelnemer	5.912	2.888	8.800
Opleidingssector	combinatie van sectoren	12.380	2.556	14.936
	economie	147.639	15.359	162.998
	groen	21.686	2.597	24.283
	techniek	113.602	21.752	135.354
	zorg en welzijn	126.635	33.010	159.645
Geslacht	man	223.106	37.241	260.347
	vrouw	198.836	38.032	236.868
Etnische categorie	autochtoon	312.725	50.957	363.682
	westers allochtoon	23.291	5.347	28.638
	niet-westers allochtoon	85.776	18.830	104.606
	onbekend	150	140	290
V0-vooropleidingscategorie	praktijkonderwijs	10.487	1.731	12.218
	vmbo zonder diploma	27.020	5.529	32.549
	havo/vwo zonder diploma	13.136	1.125	14.261
	vmbo B met diploma	75.734	11.454	87.188
	vmbo K met diploma	105.170	11.526	116.696
	vmbo G met diploma	22.919	1.332	24.251
	vmbo T met diploma	147.671	9.762	157.433
	havo/vwo met diploma	12.206	5.894	18.100
	vooropleiding vo onbekend	7.599	26.921	34.520
Lwoo	lwoo	92.721	10.915	103.636
	geen lwoo	321.622	37.438	359.060
	vooropleiding vo onbekend	7.599	26.921	34.520
Apc-gebied	apc-gebied	89.723	21.826	111.549
	geen apc-gebied	332.219	53.448	385.667